

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Факультет фінансовий
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: Інвестиційні операції банків: сучасний стан та
перспективи розвитку.

Виконав: здобувач групи ФК23-1м-з
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

Книрик Юлія Сергіївна
(прізвище, ім'я та по-батькові)

Керівник: к.е.н., доцент,
доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
Новікова Л.Ф.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент:
професор кафедри фінансів, банківської справи
та страхування Дніпровського державного
аграрно-економічного університету
д.е.н., професор Грабчук О.М.

Дніпро – 2025

АНОТАЦІЯ

Книрик Ю.С. Інвестиційні операції банків: сучасний стан та перспективи розвитку.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Університет митної справи та фінансів, Дніпро, 2025.

Дослідження присвячене аналізу інвестиційних операцій банків у сучасних умовах на прикладі АТ АБ «Укргазбанк». Робота включає теоретичне обґрунтування інвестиційної діяльності банків, детальний аналіз інвестиційного портфеля банку та рекомендації щодо його вдосконалення. У дослідженні розглянуто специфіку інвестиційних операцій, вплив регуляторних норм і ринкових факторів на їх реалізацію.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану інвестиційних операцій українських банків та розробка рекомендацій для підвищення їх ефективності. У роботі проаналізовано інвестиційний портфель АТ АБ «Укргазбанк», визначено основні ризики та можливості оптимізації.

У першому розділі висвітлено теоретичні аспекти інвестиційної діяльності банків, включаючи класифікацію інвестицій та методи оцінки їх ефективності. Другий розділ присвячено аналізу інвестиційного портфеля АТ АБ «Укргазбанк» за 2019–2023 роки, структурі активів і впливу макроекономічних умов. У третьому розділі розроблено рекомендації щодо використання інноваційних фінансових інструментів, удосконалення управління ризиками та впровадження автоматизованих систем управління інвестиціями.

Робота складається з трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи — 80 сторінок, що включають 22 таблиць, 6 рисунків і 5 додатків. Список використаних джерел налічує 56 позиції.

Ключові слова: інвестиційні операції, банківська діяльність, інвестиційний портфель, інвестиційні ризики, фінансові інструменти, цінні папери, інвестиційна нерухомість.

ANNOTATION

Knyryk Y.S. Investment operations of banks: current state and prospects of development.

Qualification work for a master's degree in the specialty 072 "Finance, Banking, Insurance and Stock Market". University of Customs and Finance, Dnipro, 2025.

The study is devoted to the analysis of investment operations of banks in modern conditions on the example of JSC JSB "UkrGasbank". The work includes a theoretical justification of the investment activities of banks, a detailed analysis of the bank's investment portfolio and recommendations for its improvement. The study considers the specifics of investment operations, the influence of regulatory norms and market factors on their implementation.

The purpose of the study is to analyze the current state of investment operations of Ukrainian banks and develop recommendations to improve their efficiency. The paper analyzes the investment portfolio of JSC JSB "Ukrigasbank", identifies the main risks and optimization opportunities.

The first section highlights the theoretical aspects of banks' investment activities, including the classification of investments and methods for assessing their effectiveness. The second section is devoted to the analysis of the investment portfolio of JSC JSB "Ukrigasbank" for 2019–2023, the structure of assets and the impact of macroeconomic conditions. The third section develops recommendations for the use of innovative financial instruments, improvement of risk management and implementation of automated investment management systems.

The work consists of three sections, conclusions, a list of used sources and appendices. The total volume of the work is 80 pages, including 22 tables, 6 figures and 5 appendices. The list of used sources includes 56 items.

Keywords: investment operations, banking, investment portfolio, investment risks, financial instruments, securities, investment real estate.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ.....	7
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ.....	25
2.1 Аналіз та оцінка інвестиційних операцій банків України.....	25
2.2 Загальна характеристика та аналіз основних показників діяльності АБ «Укргазбанк».....	34
2.3 Аналіз інвестиційного портфелю та ефективності інвестиційних операцій АБ «Укргазбанк».....	43
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ.....	50
3.1 Перспективи розвитку інвестиційних операцій АБ «Укргазбанк».....	50
3.2 Удосконалення управління ризиками в інвестиційних операціях банку.....	66
3.3 Використання інноваційних фінансових інструментів для покращення ефективності інвестиційних операцій.....	73
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Актуальність дослідження. Інвестиційні операції є однією з ключових складових діяльності банків, спрямованих на забезпечення їх фінансової стійкості, прибутковості та конкурентоспроможності. У сучасних умовах, коли економіка України характеризується нестабільністю фінансових ринків, високими ризиками та обмеженими інвестиційними ресурсами, ефективне управління інвестиціями стає важливим завданням для банківського сектору. З огляду на це, аналіз стану інвестиційних операцій та визн

ачення перспектив їх розвитку набувають особливої актуальності.

АТ АБ «Укргазбанк» є одним із провідних банків України, який активно здійснює інвестиційну діяльність, орієнтуючись на сучасні тенденції та виклики ринку. Його досвід у цій сфері може бути корисним для інших учасників банківської системи, а також для формування рекомендацій щодо покращення інвестиційної політики банків у цілому.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є аналіз сучасного стану інвестиційних операцій банків України та визначення перспектив їх подальшого розвитку.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність, класифікацію та значення інвестиційних операцій у діяльності банків;
- провести аналіз та оцінку інвестиційних операцій банків України;
- дати загальну характеристику та проаналізувати основні показники діяльності АТ АБ «Укргазбанк»;
- провести аналіз інвестиційного портфеля та оцінити ефективність інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк»;
- визначити перспективи розвитку інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк»;
- розробити пропозиції щодо удосконалення управління ризиками в інвестиційних операціях банку;

- визначити шляхи використання інноваційних фінансових інструментів для покращення ефективності інвестиційних операцій.

Об'єкт дослідження - інвестиційна діяльність банків України, зокрема АТ АБ «Укргазбанк».

Предмет дослідження - теоретичні, методичні та практичні аспекти організації та управління інвестиційними операціями банків.

Методи дослідження. У дослідженні використано методи аналізу та синтезу для визначення сутності та класифікації інвестиційних операцій; економіко-статистичні методи для оцінки динаміки та структури інвестиційної діяльності; прогнозування для визначення перспектив розвитку інвестиційних операцій; порівняльний аналіз для виявлення ключових проблем і перспектив.

Практичне значення дослідження. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення інвестиційної політики банків України, підвищення їх конкурентоспроможності та ефективності. Зокрема, розроблені рекомендації щодо покращення інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк» можуть бути застосовані на практиці для забезпечення сталого розвитку банку в умовах змінного ринкового середовища.

Структура роботи. Робота складається з трьох розділів. У першому розділі висвітлено теоретичні аспекти інвестиційної діяльності банків; у другому проведено аналіз інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк»; у третьому запропоновано шляхи вдосконалення управління інвестиційною діяльністю банків. Загальний обсяг роботи становить 85 сторінок, включаючи 4 додатка, 22 таблиці та 6 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ

Інвестиційні операції є одним із ключових напрямів діяльності банківських установ, що забезпечують мобілізацію та ефективне використання фінансових ресурсів. В умовах сучасного економічного середовища, яке характеризується постійними змінами ринкових умов, важливість інвестиційної діяльності банків значно зростає. Вона сприяє забезпеченню стабільності банківської системи, підтриманню ліквідності, підвищенню прибутковості та розвитку економіки загалом.

Ринок цінних паперів є основною платформою для здійснення інвестиційних операцій банків. Завдяки цьому ринку забезпечується взаємодія між інвесторами та емітентами, сприяючи залученню капіталу, диверсифікації активів та управлінню фінансовими ризиками.

Сучасний банківський бізнес – це сфера найрізноманітніших банківських операцій та послуг, найбільш розповсюдженими операціями є кредитні та інвестиційні операції банків.

Інвестиційні операції банків – це «операції із вкладення власних та залучених фінансових ресурсів шляхом придбання цінних паперів на фондовому ринку від свого імені з метою отримання доходу; диверсифікації активних операцій; розширення джерел отримання додаткових доходів; збереження капіталу і забезпечення його приросту на основі росту курсової вартості цінних паперів; регулювання та забезпечення ліквідності банку» [16].

Інвестиційні операції банків врегульовані Законом України «Про банки та банківську діяльність» відповідно до якого Національний банк здійснює контроль за інвестиційними операціями банків, зокрема [38]:

- банку забороняється набувати участь у юридичній особі, якщо законом або статутом цієї особи передбачена повна відповідальність учасника за зобов'язаннями такої юридичної особи;

- встановлено нормативи інвестування;

- встановлено, що банк має право здійснювати інвестиції в юридичну особу в обсязі 10 і більше відсотків її статутного капіталу за умов отримання попереднього дозволу НБУ та без отримання такого дозволу за певних умов, зокрема: інвестиції пов'язані із реалізацією прав заставодержателя або в рахунок погашення заборгованості перед банком та за договором андеррайтингу на строк не більше одного року [38].

Для отримання письмового дозволу Національного банку для здійснення інвестиційним операцій банк подає відповідне клопотання та обґрунтоване судження та іншу інформацію. Рішення приймається Комітетом з питань нагляду, а його копія надсилається банку не пізніше третього робочого дня з дня його прийняття. Після отримання дозволу протягом 90 календарних днів банк має право на здійснення інвестиційних операцій та протягом 5 робочих днів із дня придбання акцій (часток, паїв) юридичної особи, на придбання яких отримано дозвіл Національного банку, надіслати письмове повідомлення Національному банку про таке придбання.

Інвестиційна діяльність банків регулюється також Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), що передбачає отримання ліцензії на здійснення інвестиційної діяльності на фондовому ринку.

Інвестиційні операції банків є важливим елементом їхньої діяльності, оскільки вони сприяють забезпеченню стабільності фінансової системи та створюють умови для економічного зростання. У сучасних умовах ці операції виконують ключову роль у мобілізації капіталу, підтриманні ліквідності та досягненні довгострокових фінансових цілей. Різні українські дослідники трактують інвестиційні операції банків з урахуванням їхніх особливостей, завдань і перспектив розвитку. У таблиці 1.1 наведено визначення інвестиційних операцій банків, запропоновані провідними українськими науковцями. Вони дозволяють глибше зрозуміти суть цієї діяльності, її значення для банківського сектору та економіки загалом, а також окреслюють основні принципи та підходи до управління інвестиціями.

Таблиця 1.1

Визначення інвестиційних операцій банків сучасними українськими дослідниками

Автор	Визначення інвестиційних операцій банків
Беляєв О.В.	Інвестиційні операції банків – це процес вкладення банківських коштів у різні активи з метою отримання прибутку, забезпечення ліквідності та зниження ризиків фінансової діяльності.
Гальчинський А.С.	Інвестиційна діяльність банків є інструментом забезпечення довгострокової фінансової стабільності через оптимізацію структури активів та диверсифікацію портфеля.
Верба В.А.	Інвестиційні операції – це діяльність банків, спрямована на формування портфеля інвестиційних активів з метою отримання доходів та мінімізації фінансових ризиків.
Коваленко В.В.	Під інвестиційними операціями банків слід розуміти сукупність дій, пов'язаних із придбанням, збереженням і реалізацією активів для досягнення фінансових та стратегічних цілей.
Єрмоленко Т.В.	Інвестиційні операції банків – це механізм реалізації фінансових ресурсів через вкладення в ліквідні активи з метою отримання доходу та підтримання економічного розвитку.
Мірошник Т.В.	Інвестиційна діяльність банків полягає у вкладанні капіталу в активи з прийнятним рівнем ризику, що забезпечують дохідність і ліквідність на довгостроковій основі.
Кіндрацька Г.І.	Банківські інвестиції – це економічні операції, спрямовані на збільшення капіталу через вкладення у цінні папери, проекти чи інші активи з прогнозованим фінансовим результатом.

Джерело: побудовано автором на основі [4, 7, 9, 14, 19, 22, 29]

Отже, сучасні українські дослідники трактують інвестиційні операції банків як багатогранний процес, спрямований на досягнення фінансових, стратегічних і економічних цілей. Ці операції виступають важливим інструментом для забезпечення ліквідності, стабільності та розвитку банківської системи, що підкреслює їх значущість у сучасній економіці.

Банківські установи є активними учасниками ринків капіталу, що складаються з фондового ринку (ринку цінних паперів), ринку деривативних фінансових інструментів та грошового ринку (рис. 1.1).

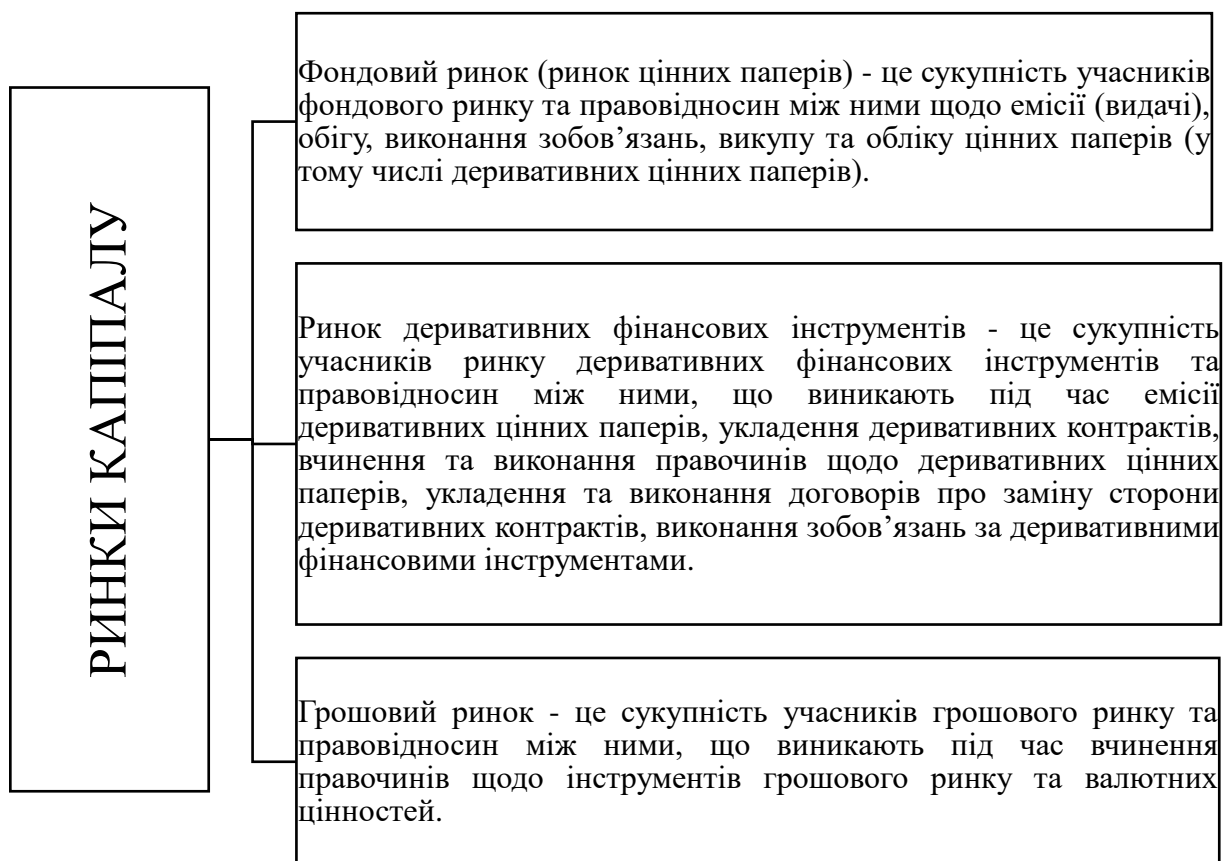

Рис. 1.1. Структура ринку капіталу

Джерело: побудовано автором на основі [15]

Отже, структура ринку капіталу складається з взаємопов'язаних сегментів, що забезпечують функціонування фінансової системи, задовольняючи потреби в довгостроковому капіталі, управлінні ризиками та короткостроковій ліквідності. Гармонійна робота цих ринків сприяє економічному зростанню, підвищенню довіри інвесторів та розвитку фінансової стабільності.

Учасників ринків капіталу представлено на рис. 1.2.

Таким чином, учасники ринків капіталу відіграють ключову роль у забезпеченні ліквідності, ефективності та стабільності фінансової системи. Кожен сегмент ринку капіталу має свою специфіку і набір учасників, які виконують важливі функції для підтримки фінансових потоків і задоволення потреб економіки. Гармонійна взаємодія учасників ринку сприяє ефективному функціонуванню фінансової системи та залученню інвестицій.

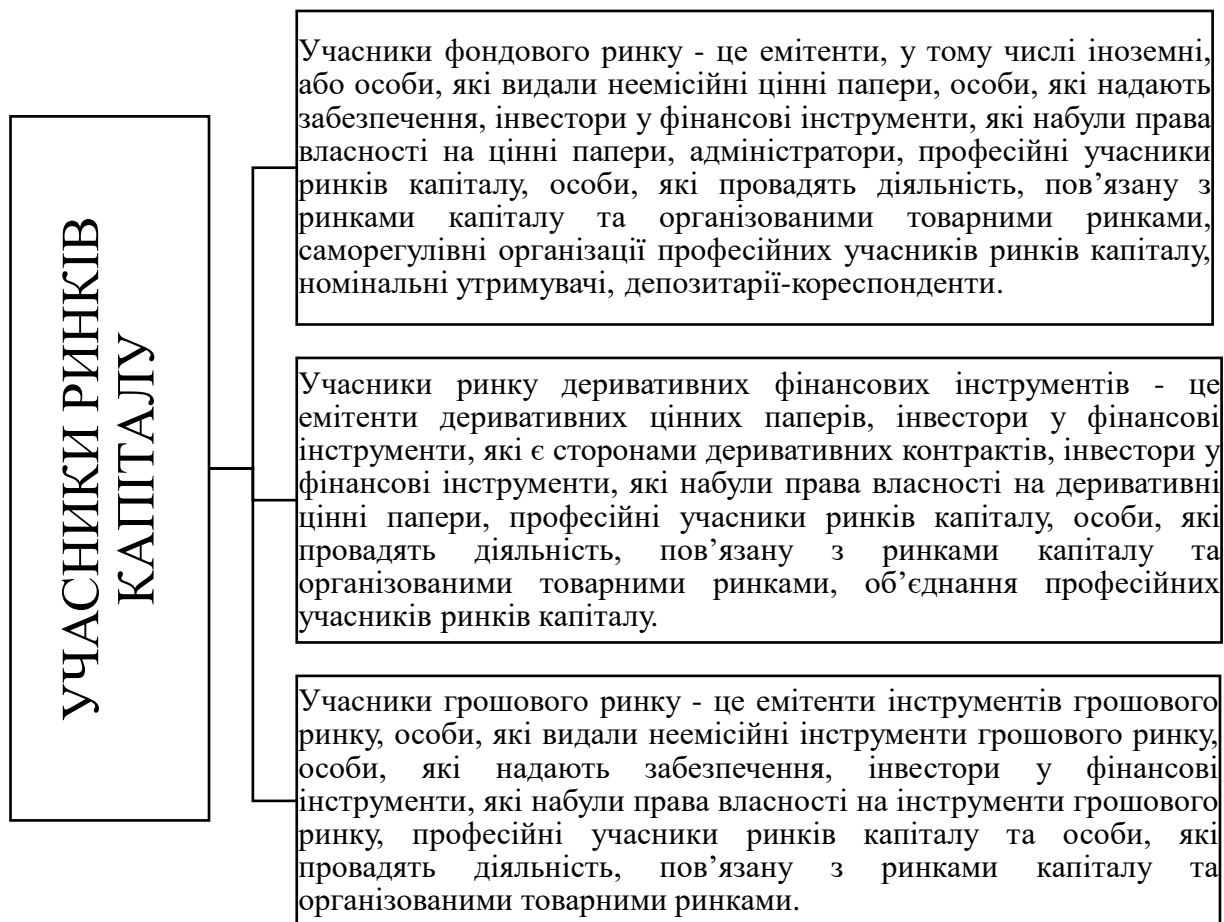

Рис. 1.2. Учасники ринків капіталу

Джерело: побудовано автором на основі [17]

Відповідно до чинного законодавства цінний папір - це документ (електронний документ), що посвідчує майнові та інші права його власника, які виникають внаслідок вчинення одного чи декількох правочинів (емісії або видачі цінного папера), та має грошовий вираз [18].

Основні та цікаві приклади інвестування в цінні папери охоплюють ряд відомих компаній та організацій. Наприклад, акції таких компаній, як Apple, Tesla, Amazon і Google, є популярними прикладами, що представляють частку власності в цих технологічних гігантах. Що стосується облігацій, прикладом можуть слугувати облігації уряду США, які випускаються для залучення позичкових коштів на фінансування державних витрат, а також корпоративні

облігації великих компаній, таких як Coca-Cola, що використовуються для залучення капіталу для розвитку. Окрім того, деривативи, наприклад, опціони на акції Microsoft, надають інвесторам можливість купувати або продавати акції за встановленою ціною протягом визначеного терміну.

Класифікації цінних паперів подана у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація цінних паперів

Ознака	Види цінних паперів
За порядком розміщення	емісійні
	неемісійні
За формою існування	електронні цінні папери
	паперові цінні папери
За формою випуску (видачі)	на пред'явника
	іменні
	ордерні
Емісійні за формою випуску	іменні (виключно в електронній формі)
	на пред'явника (в паперовій та електронній формах)
Неемісійні за формою існування	електронні цінні папери
	паперові цінні папери
За ступенем оборотоздатності	не обмежені в обороті (знаходиться у вільному обігу)
	обмежено оборотоздатні (обіг яких обмежений)
За групами у цивільному обороті	пайові цінні папери: акції; інвестиційні сертифікати; сертифікати ФОН; акції корпоративних інвестиційних фондів
	боргові цінні папери: корпоративні облігації; державні облігації України; облігації місцевих позик; казначейські зобов'язання України; ощадні сертифікати банків; депозитні сертифікати банків; векселі; облігації міжнародних фінансових організацій
	іпотечні цінні папери: іпотечні облігації; заставні
	деривативні цінні папери: опціонні сертифікати; фондові варанти; кредитні ноти; депозитарні розписки; державні деривативи
	деривативні цінні папери: опціонні сертифікати; фондові варанти; кредитні ноти; депозитарні розписки; державні деривативи
	товаророзпорядчі цінні папери

Джерело: складено автором на основі [22]

Класифікація цінних паперів є основою для структурованого аналізу ринку, побудови інвестиційних стратегій і формування регуляторної політики. Різноманітність видів цінних паперів забезпечує широкий вибір для інвесторів і дозволяє емітентам ефективно залучати капітал, задовольняючи потреби різних учасників ринку.

Зосередимо увагу на емісійних цінних паперах, що посвідчують однакові права їх власників у межах одного випуску цінних паперів стосовно особи, яка бере на себе відповідні зобов'язання (емітента), та їх сутність (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

Емісійні цінні папери

Вид емісійного цінного паперу	Визначення
1	2
АКЦІЯ	іменний цінний папір, що посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені законодавством
АКЦІЯ КОРПОРАТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ФОНДУ	цінний папір, емітентом якого є корпоративний інвестиційний фонд, що посвідчує майнові права його власника (учасника корпоративного інвестиційного фонду), включаючи право на отримання дивідендів (для закритого корпоративного інвестиційного фонду), частини майна корпоративного інвестиційного фонду у разі його ліквідації, право на управління корпоративним інвестиційним фондом, а також немайнові права, передбачені законодавством про інститути спільного інвестування
КОРПОРАТИВНІ ОБЛІГАЦІЇ	іменні облігації, емітентом яких є юридична особа (крім міжнародної фінансової організації), що здійснює підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку, а також інші юридичні особи у встановлених законом випадках
ОБЛІГАЦІЇ МІСЦЕВИХ ПОЗИК	облігації внутрішніх та зовнішніх місцевих позик
ДЕРЖАВНІ ОБЛІГАЦІЇ УКРАЇНИ	Облігації внутрішньої державної позики України - це цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішніх ринках капіталу і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їхньої номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій. Номінальна вартість облігацій внутрішньої державної позики України може бути визначена в іноземній валюті.

Продовження таблиці 1.3

1	2
ДЕПОЗИТНІ СЕРТИФКАТИ БАНКІВ	цінний папір, який підтверджує суму вимоги до банку, що дорівнює номінальній вартості відповідного сертифіката, і права власника сертифіката на одержання після спливу встановленого строку номінальної вартості сертифіката та відсоткового доходу (якщо виплата відсоткового доходу передбачена сертифікатом) у банку, який здійснив його емісію.
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ СЕРТИФКАТ	цінний папір, емісія якого здійснюється компанією з управління активами пайового інвестиційного фонду та який посвідчує право власності власника такого цінного папера на частку в пайовому інвестиційному фонді, а також інші права.
КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ	державний цінний папір, що розміщується виключно на добровільних засадах серед фізичних осіб та посвідчує факт заборгованості Державного бюджету України перед власником казначейського зобов'язання України, надає власнику право на отримання грошового доходу та погашається відповідно до умов розміщення.
ДЕРЖАВНИЙ ДЕРИВАТИВ	деривативний цінний папір, що розміщується державою на міжнародних ринках капіталу і підтверджує зобов'язання України відповідно до умов розміщення цього цінного папера здійснити виплати власнику у разі досягнення певних показників валового внутрішнього продукту України, а також здійснити інші виплати.
ОПЦІОННИЙ СЕРТИФКАТ	деривативний цінний папір, що посвідчує право його власника на придбання у його емітента або на продаж його емітенту базового активу за ціною, у строк та на інших умовах, визначених проспектом опціонних сертифікатів.
ФОНДОВИЙ ВАРАНТ	деривативний цінний папір, який надає його власнику право на придбання у строк та за ціною, визначеними проспектом (рішенням про емісію цінних паперів) фондових варантів, у емітента акцій або облігацій такого емітента, емісія яких буде здійснена у терміни, визначені проспектом (рішенням про емісію цінних паперів) фондових варантів/
КРЕДИТНА НОТА	емісійний деривативний цінний папір, що посвідчує обов'язок емітента здійснювати виплату відсоткових доходів власнику такого цінного папера у розмірі та строки, встановлені проспектом (рішенням про емісію), погашення якого здійснюється шляхом сплати емітентом власнику номінальної вартості такого цінного папера, за умови, що не відбулася подія, пов'язана із платоспроможністю третьої особи, зазначеної у проспекті (рішенні про емісію)
ДЕПОЗИТАРНА РОЗПИСКА	іменний деривативний цінний папір, що посвідчує право його власника на отримання від емітента депозитарної розписки доходів, які будуть одержані емітентом депозитарної розписки за певною кількістю цінних паперів іноземного емітента, розміщених за межами України, власником яких є емітент депозитарної розписки і які є базовим активом депозитарної розписки, а також право вимагати реалізації емітентом депозитарної розписки всіх інших прав за цінними паперами, які є базовим активом депозитарної розписки, у тому числі права на управління емітентом цінних паперів, які є базовим активом депозитарної розписки, згідно з інструкціями власника депозитарної розписки

Джерело: складено автором на основі [13]

Загалом, емісійні цінні папери є ключовим компонентом фінансового ринку, сприяючи залученню капіталу, розвитку бізнесу та фінансуванню державних потреб. Їх різноманітність створює можливості для диверсифікації інвестиційного портфеля, підвищення дохідності та мінімізації ризиків для різних категорій інвесторів. Однак успіх використання цих інструментів залежить від регуляторного середовища, прозорості ринку та фінансової грамотності учасників.

Функції ринку цінних паперів формують основу його значущості у фінансовій системі. Він виконує роль не лише посередника між постачальниками і споживачами капіталу, але й джерела інформації, інструменту управління ризиками та платформи для оцінки ринкової вартості підприємств. Усі ці функції забезпечують економічну взаємодію між різними суб'єктами господарювання, сприяють залученню інвестицій та підвищенню ефективності економіки в цілому.

Основні функції ринку цінних паперів:

1. Мобілізація капіталу - ринок дає змогу залучати фінансові ресурси через випуск і продаж цінних паперів, що дозволяє підприємствам і державі отримувати необхідні кошти для інвестицій та розвитку.

2. Перерозподіл капіталу - завдяки купівлі та продажу цінних паперів ринок сприяє перерозподілу капіталу між різними галузями економіки, підтримуючи найефективніші з них.

3. Оцінка вартості компаній - ринок цінних паперів допомагає визначити ринкову вартість підприємств шляхом торгівлі їх акціями та іншими фінансовими інструментами.

4. Забезпечення ліквідності - ринок надає інвесторам можливість швидко перетворювати свої активи в грошові кошти шляхом продажу цінних паперів.

5. Розподіл ризиків - за допомогою деривативів та інших інструментів ринок дозволяє інвесторам хеджувати або передавати ризики, пов'язані з інвестиціями.

6. Інформаційна функція - ринок цінних паперів надає інвесторам інформацію про вартість і стан компаній, а також економічну ситуацію в країні, на основі якої можна приймати обґрунтовані рішення.

7. Інвестиційна функція - ринок дозволяє інвесторам вкладати вільні кошти в різні фінансові інструменти, що створює можливості для отримання доходу [20].

Ринок цінних паперів є важливим елементом економічної системи, оскільки сприяє стабільному розвитку фінансового середовища і забезпечує зв'язок між тими, хто потребує капіталу, і тими, хто готовий його надати.

Ринок цінних паперів відіграє важливу роль у фінансовій системі країни, сприяючи ефективному розподілу фінансових ресурсів, розвитку економіки та забезпеченню ліквідності для інвесторів. Він виконує низку важливих економічних функцій, а також забезпечує взаємодію між різними учасниками ринку, такими як емітенти, інвестори, фінансові посередники, регулятори та інші зацікавлені сторони.

Додаткові функції ринку цінних паперів:

1. Забезпечення прозорості економічних процесів. Ринок надає інвесторам доступ до інформації про фінансовий стан компаній, що дозволяє оцінювати ризики та перспективи інвестування.

2. Сприяння економічному зростанню. Завдяки мобілізації фінансових ресурсів компанії можуть залучати капітал для розширення своєї діяльності, впровадження інновацій та створення нових робочих місць, що стимулює економічний розвиток.

3. Формування ринкових цін. Завдяки постійним операціям з купівлі-продажу ринок визначає реальну вартість фінансових інструментів, що є індикатором економічних процесів та стану компаній.

4. Гнучкість і диверсифікація інвестицій. Ринок цінних паперів дозволяє інвесторам вибирати різноманітні інструменти для інвестування, що знижує ризики та дозволяє ефективніше керувати своїми активами.

5. Захист від інфляції. Інвестори можуть використовувати ринок цінних паперів як засіб захисту своїх активів від інфляції, оскільки багато фінансових інструментів (наприклад, акції) можуть рости в ціні разом зі зростанням економіки [11].

Ціна цінних паперів визначається рядом чинників, зокрема попитом і пропозицією на ринку. Коли попит на конкретний цінний папір перевищує його пропозицію, зазвичай спостерігається зростання ціни. В протилежному випадку, якщо пропозиція перевищує попит, ціна може знижуватися. Крім того, фінансові показники емітента, такі як прибуток, зростання продажів і загальна фінансова стабільність компанії, також впливають на ціну. Негативні новини або несподівані події, такі як погіршення фінансового стану, зміни в законодавстві чи регулюванні, можуть призвести до зниження вартості цінних паперів. Звісно, на ціну також впливають загальні ринкові умови, економічні тенденції, стан галузі та інші чинники.

Інвестування у різні види цінних паперів завжди пов'язане з певними ризиками, які можуть вплинути на фінансові результати інвесторів. Основні ризики, що виникають у процесі інвестування в цінні папери, включають:

Ризик ринку - цей ризик пов'язаний зі змінами в загальному стані фінансового ринку. Ціни на цінні папери можуть коливатися через економічні умови, політичну нестабільність, зміни процентних ставок та інші фактори. Наприклад, у періоди економічного спаду ринкові ціни акцій можуть знижуватися, що призводить до втрат для інвесторів.

Кредитний ризик - цей ризик пов'язаний із можливістю того, що емітент цінних паперів (компанія або уряд) не зможе виконати свої фінансові зобов'язання, такі як виплата відсотків чи погашення боргу. Це особливо актуально для облігацій: якщо компанія зазнає фінансових труднощів або стане банкрутом, інвестори можуть втратити частину або всі свої інвестиції.

Валютний ризик - інвестори, які купують цінні папери в іноземних валютах, стикаються з ризиком коливання валютних курсів. Зміни валютного курсу можуть вплинути на вартість інвестицій і на доходи, які можуть бути

отримані від них. Наприклад, якщо іноземна валюта знижується в ціні, вартість інвестицій в цій валюті також може зменшитися для інвестора, який використовує свою національну валюту.

Ризик ліквідності - цей ризик пов'язаний із можливістю продати цінні папери на ринку у потрібний момент за прийнятною ціною. Деякі цінні папери, такі як акції малих компаній або нерухомість, можуть бути менш ліквідними, що ускладнює їх продаж у разі потреби. Це може призвести до втрат, якщо інвестору терміново потрібні кошти.

Політичний ризик - політичні події, такі як зміни в урядовій політиці, законодавчих нормах, а також геополітичні конфлікти, можуть вплинути на вартість цінних паперів. Наприклад, нові регуляторні вимоги або введення санкцій можуть негативно позначитися на діяльності компаній, що вплине на їхні акції та облігації.

Інтересові ризики - цей ризик пов'язаний зі змінами процентних ставок. Коли процентні ставки зростають, ціни на облігації зазвичай знижуються, оскільки нові облігації можуть бути випущені з вищими ставками. Це може призвести до зменшення вартості вже існуючих облігацій.

Курсовий ризик - при інвестуванні в іноземні цінні папери зміни валютного курсу можуть суттєво вплинути на вартість інвестицій для іноземних інвесторів. Великі зміни валютного курсу можуть створювати додаткові ризики або можливості для інвесторів, які варто враховувати.

Операційний ризик - цей ризик виникає внаслідок внутрішніх помилок, недоліків в управлінні або технологічних збоїв в організації. Це може призвести до втрат для інвесторів, особливо якщо йдеться про некоректне управління активами або помилки в обліку [27].

Розуміння ризиків, пов'язаних з інвестуванням у різні види цінних паперів, є важливим елементом процесу прийняття рішень для інвесторів. Кожен вид цінних паперів має свої унікальні ризики, і інвестори повинні оцінити свою готовність приймати ризики, виходячи зі своїх фінансових цілей і стратегії.

Управління ризиками, диверсифікація портфеля та ретельний аналіз ринку можуть допомогти зменшити негативні наслідки ризиків при інвестуванні.

Участь банків на ринку цінних паперів має багатий історичний контекст, що охоплює кілька століть, і цей розвиток можна розділити на кілька ключових етапів, кожен з яких характеризується своїми особливостями та впливом на фінансову систему.

1. Становлення банківської системи (XVI-XIII століття).

В Європі, зокрема в Італії (наприклад, у Венеції та Генуї), з'явилися перші банки, які почали функціонувати як сховища коштів та кредити. Банк Сан-Джорджо у Генуї, заснований у 1407 році, вважається одним із перших публічних банків. Перші державні облігації з'явилися в Англії в 1694 році, коли був заснований Банк Англії, що надав державі можливість займати кошти через продаж облігацій. Це стало важливим кроком у розвитку ринку цінних паперів.

2. Розвиток фондових бірж (IX століття).

У цей період відбулося заснування фондових бірж: У 19 столітті в таких містах, як Лондон, Нью-Йорк і Париж, почали активно функціонувати фондові біржі, які стали основними платформами для торгівлі цінними паперами. Лондонська фондова біржа була заснована в 1801 році, а Нью-Йоркська біржа – в 1817 році. Під час цього періоду банки почали брати на себе роль андеррайтерів, що включало оцінку ризиків і цін на цінні папери перед їхнім первинним розміщенням. Ця роль була важливою для забезпечення стабільності ринку.

3. Глобалізація та інновації (XX століття).

Протягом 20 століття ринки цінних паперів пережили численні фінансові кризи, такі як Велика депресія 1929 року, яка змусила банки зменшити свою участь у спекуляціях на ринку цінних паперів. Регуляторні зміни були запроваджені для захисту інвесторів і запобігання надмірній ризиковій діяльності. Відновлення після Другої світової війни супроводжувалося активізацією участі банків у ринку цінних паперів. Це період

характеризувався зростанням попиту на акції та облігації, що призвело до підвищення ліквідності ринку.

У 1970-х і 1980-х роках банки почали активно використовувати деривативи, що дозволило їм управляти ризиками, пов'язаними з коливаннями цін на цінні папери. Цей період ознаменувався також введенням нових інвестиційних продуктів, таких як опціони і ф'ючерси.

4. Сучасний етап (XXI століття).

З початку 2000-х років банки почали впроваджувати електронну торгівлю, що зробило торгівлю цінними паперами більш доступною та швидкою. Веб-платформи дозволили інвесторам здійснювати операції з цінними паперами з будь-якої точки світу.

Після фінансової кризи 2008 року світовий фінансовий ринок зазнав серйозних регуляторних змін. Законодавчі ініціативи, такі як Dodd-Frank Act у США, були впроваджені для забезпечення прозорості ринку і захисту інвесторів. Це призвело до більш суворих вимог до капіталу та ліквідності банків [41].

Сьогодні банки дедалі більше уваги приділяють екологічним, соціальним та корпоративним факторам (ESG) при інвестуванні в цінні папери. Зростає популярність «зелених» облігацій, які фінансують екологічні проекти, і інвестиційних фондів, які враховують фактори сталого розвитку.

Історичний розвиток участі банків на ринку цінних паперів свідчить про еволюцію їх ролі в економіці. Банки, від простих посередників до складних фінансових установ, адаптувалися до змінюваного середовища, сприяючи розвитку фінансових ринків та підвищуючи ефективність інвестиційних процесів. Сьогодні банки продовжують залишатися основними гравцями на ринку цінних паперів, пропонуючи нові інструменти та послуги, що відповідають сучасним вимогам інвесторів і регуляторів.

Банки відіграють ключову роль на ринку цінних паперів, виконуючи широкий спектр функцій, які сприяють мобілізації капіталу, його розподілу та розвитку фінансових ринків. Розглянемо детальніше основні з них:

Емісійна діяльність:

- випуск власних цінних паперів, банки можуть випускати акції та облігації для збільшення свого капіталу та залучення додаткових коштів.

- організація випуску цінних паперів для клієнтів, банки допомагають компаніям підготувати емісійні документи, зареєструвати випуск цінних паперів та розмістити їх на ринку.

Брокерська діяльність:

- виконання доручень клієнтів, банки купують та продають цінні папери від імені своїх клієнтів на підставі отриманих доручень;

- надання інформації, банки надають клієнтам аналітичні матеріали про ринок цінних паперів, рекомендації щодо інвестування.

Дилерська діяльність:

- купівля-продаж цінних паперів від свого імені, банки купують цінні папери в очікуванні підвищення їхньої ціни та продають, коли ціна зростає;

- формування ринку, дилерська діяльність сприяє підвищенню ліквідності ринку та забезпечує безперервність торгів.

Управління активами:

- інвестиційне управління, банки управляють інвестиційними портфелями клієнтів, підбираючи оптимальний набір цінних паперів відповідно до цілей та ризиків клієнта;

- створення інвестиційних фондів, банки створюють інвестиційні фонди, що дозволяє інвесторам з невеликими сумами коштів диверсифікувати свої інвестиції.

Інші функції:

- депозитарна діяльність, зберігання цінних паперів клієнтів та ведення обліку їхніх прав;

- кліринг та розрахунки, здійснення розрахунків за операціями з цінними паперами;

- консультаційні послуги, надання консультацій клієнтам з питань інвестування, управління ризиками та структурування фінансових операцій [16].

Ринок цінних паперів є одним із ключових елементів фінансової системи, що забезпечує мобілізацію та ефективний розподіл капіталу в економіці. У цьому процесі важливу роль відіграють банки, які є активними учасниками ринку та виконують широкий спектр функцій. Їхня діяльність забезпечує взаємодію між інвесторами та підприємствами, сприяючи зростанню економічної активності та стабільності фінансових ринків.

Роль банків на ринку цінних паперів проявляється у мобілізації капіталу, що сприяє перетоку фінансових ресурсів від інвесторів до підприємств, які потребують фінансування. Завдяки банкам здійснюється ефективний розподіл капіталу між різними секторами економіки, що сприяє розвитку нових галузей та підтримці інноваційних проектів. Крім того, банки підвищують ліквідність ринку, надаючи можливість інвесторам швидко та з мінімальними витратами здійснювати операції з цінними паперами.

Окрім цього, банки значно знижують трансакційні витрати для клієнтів, спрощуючи процедури інвестування та надаючи аналітичну підтримку. Усе це не лише підвищує ефективність ринку цінних паперів, але й сприяє економічному зростанню, формуючи умови для фінансування інноваційних проектів та розвитку національної економіки загалом.

Важливість ролі банків на ринку цінних паперів обумовлена наступним:

1. Мобілізація капіталу. Банки сприяють перетоку коштів від інвесторів до підприємств, що потребують фінансування.
2. Розподіл фінансових ресурсів. Завдяки банкам капітал розподіляється між різними секторами економіки.
3. Підвищення ліквідності ринку. Банки забезпечують можливість інвесторам швидко купити або продати цінні папери.
4. Зниження трансакційних витрат. Банки спрощують процедуру інвестування для клієнтів.
5. Сприяння розвитку економіки. Банки сприяють економічному зростанню, фінансуючи інноваційні проекти та розвиток нових галузей [25].

Важливим у банківській інвестиційній діяльності є виконання нормативів інвестування, що встановлює Національний банк з метою обмеження ризиків, пов'язаних з прямою та/або опосередкованою участю банку у статутних капіталах юридичних осіб, а саме: нормативу інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11) та нормативу загальної суми інвестування (Н12).

Нормативи інвестування – це пруденційні нормативи, що є обов'язковими до виконання усіма банками України. Контроль за дотриманням банками пруденційних нормативів інвестування здійснюється структурним підрозділом Національного банку, що здійснює нагляд за діяльністю банку на постійній основі, при цьому звітними є дані, що розраховані за формулою середньозваженої величини (за місяць) у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Нормативи інвестування

	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11)	Норматив загальної суми інвестування (Н12)
Ціль встановлення нормативу	встановлюється для обмеження ризиків, пов'язаних з прямою та/або опосередкованою участю банку у статутному капіталі окремої юридичної особи	встановлюється для обмеження ризиків, пов'язаних з прямою та/або опосередкованою участю банку у статутних капіталах юридичних осіб.
Порядок визначення нормативу	визначається як співвідношення розміру коштів, які інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів окремо за кожною установою, до регулятивного капіталу банку	визначається як співвідношення суми коштів, що інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів будь-якої юридичної особи, до регулятивного капіталу банку
Нормативне значення	не має перевищувати 15 відсотків	не має перевищувати 60 відсотків

Джерело: складено автором на основі [29]

Дотримання цих нормативів гарантує збалансованість інвестиційної діяльності банків, дозволяючи зберігати фінансову стабільність навіть за умов коливань ринку. Водночас такі обмеження сприяють диверсифікації портфеля та зменшенню ризиків, пов'язаних з можливим погіршенням фінансового стану окремих емітентів.

Таким чином, банки є незамінними учасниками ринку цінних паперів, які забезпечують його ефективне функціонування та сприяють розвитку економіки. Вони відіграють визначальну роль у забезпеченні стабільності фінансового ринку. Вони є центральними ланками у фінансовій системі, виконуючи функції збору, зберігання та розподілу коштів. Їхнє стабільне функціонування є запорукою загальної економічної стабільності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ

2.1. Аналіз та оцінка інвестиційних операцій банків України

Аналіз інвестиційних операцій банків України дозволяє оцінити ефективність розміщення активів, структуру інвестиційного портфеля, а також вплив макроекономічних змін на фінансову стабільність банківської системи.

Основні типи інвестиційних операцій:

1. Цінні папери:

- облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), найбільш популярний інструмент через низький ризик та гарантовану прибутковість;
- корпоративні облігації, менш поширені через вищий ризик;
- інші цінні папери (акції, інвестиційні сертифікати).

2. Довгострокові активи:

- інвестиції в нерухомість;
- придбання активів для власного використання (офіси, обладнання).

3. Інші інвестиції:

- участь у капіталі інших підприємств;
- інвестиції у дочірні та асоційовані компанії [31].

Таблиця 2.1

Динаміка інвестиційного портфеля банків за 2019–2023 рр., тис. грн.

Рік	Цінні папери	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Інвестиційна нерухомість	Інвестиційний портфель	в т.ч. ОВДП
2019	379218621	423184	15636057	395277862	334283085
2020	593673853	300101	12181312	606155266	518604192
2021	651319072	310101	8416966	660046139	546066611
2022	825449718	267630	5793165	831510513	483146784
2023	1250255417	292633	6087071	1256635120	653989504

Джерело: розраховано автором на основі [30]

Загальний обсяг інвестиційного портфеля банків за аналізований період зріс більш ніж у 2 рази, з 395 млрд грн у 2019 році до 861 млрд грн у 2023 році. Це свідчить про активну участь банків у інвестиційній діяльності та розширення фінансових операцій. Обсяг інвестицій у цінні папери зріс з 379 млрд грн у 2019 році до 1250 млрд грн у 2023 році. Частка цінних паперів у загальному портфелі значно зросла – з 96% до 99,4 %, що підтверджує орієнтацію банків на надійні та ліквідні активи. Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії скоротились на 30,8 %. Інвестиційна нерухомість скоротилась на 61,1 %. Вкладення в ОВДП зросли на 95,6 %.

Основний приріст у структурі портфеля припадає на державні цінні папери, що зумовлено високим рівнем надійності цих інструментів у кризовий період. Динаміка інвестиційного портфеля банків України демонструє зростання обсягів та зміну його структури на користь ліквідних та надійних активів. Це свідчить про консервативний підхід банків до управління ризиками в умовах економічної нестабільності.

Таблиця 2.2

Порівняння інвестиційного портфеля провідних банків України за 2023 рік, тис. грн.

Банк	Цінні папери	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Інвестиційна нерухомість	Інвестиційний портфель	Частка портфеля у загальних активах (%)
1	2	3	4	5	6
АТ КБ "ПриватБанк"	305268688	30246	2339766	307638699	35,0
АТ "Ощадбанк"	124478584	24800	626861	125130245	33,9
АТ "Укрексімбанк"	83313867	0	731444	84045311	29,4
АБ "УКРГАЗБАНК"	70747158	0	154269	70901427	37,3
АТ "СЕНС БАНК"	46283328	7000	545091	46835419	35,7
АТ "Райффайзен Банк"	81638201	49155	66079	81753434	40,2
АТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	50433952	0	3669	50437622	45,4

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6
АТ "ОТП БАНК"	43360299	139143	24634	43524077	39,2
АТ "СІТІБАНК"	48356741	0	0	48356741	70,1
АТ "КРЕДОБАНК"	29430818	35000	8863	29474680	50,1
АТ "ПУМБ"	68167854	0	59168	68227023	42,0
АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	39846436	0	65384	39911820	31,4
Акціонерний банк "Південний"	16004436	0	36870	16041306	27,4

Джерело: розраховано автором на основі [30]

ПриватБанк і Ощадбанк мають найбільші інвестиційні портфелі серед українських банків, зосереджуючи значні кошти в цінних паперах - 307 млрд грн і 125 млрд грн відповідно. Це свідчить про їхню стратегію збереження ліквідності та низькоризикових активів. Частка інвестиційного портфеля у загальних активах становить 35 та 34 % відповідно.

Найбільшу частку інвестиційного портфеля у загальних активах демонструють АТ "СІТІБАНК" - 70,1 %; АТ "КРЕДОБАНК" - 50,1 %; АТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК" - 45,4 %; АТ "ПУМБ" - 42,0 %; АТ "Райффайзен Банк" - 40,2 % та АТ "ОТП БАНК" - 39,2 %.

Розглянуті банки демонструють різні підходи до формування інвестиційних портфелів, однак переважно орієнтовані на цінні папери.

Висновки та рекомендації щодо інвестиційних операцій банків України включають необхідність диверсифікації портфеля шляхом збільшення частки корпоративних облігацій, що дозволить підвищити прибутковість. Оптимізація використання довгострокових активів, таких як інвестиції у нерухомість, може забезпечити стабільний дохід і сприяти розвитку банківської системи. Водночас збільшення частки державних облігацій у портфелі зменшує ризики, однак може обмежувати потенційну дохідність. Провідні банки, як основні гравці ринку,

задають тенденції для інвестиційних операцій, тому їхні стратегії варто враховувати під час формування політики інших фінансових установ.

Інвестиційна діяльність банків є ключовим елементом їхньої стратегії, що впливає на фінансову стійкість та розвиток економіки країни. Розглянемо динаміку обсягів інвестицій, співвідношення між інвестиціями у державні та корпоративні цінні папери, а також вплив інвестиційної політики на фінансову стійкість банків протягом 2019–2023 років.

Таблиця 2.3

Динаміка обсягів інвестицій банків України за 2019–2023 рр., тис. грн.

Рік	Цінні папери	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Інвестиційна нерухомість	Загальний портфель	в т.ч. ОВДП	Частка цінних паперів, %
2019	379218621	423184	15636057	395277862	334283085	95,93723
2020	593673853	300101	12181312	606155266	518604192	97,94089
2021	651319072	310101	8416966	660046139	546066611	98,67781
2022	825449718	267630	5793165	831510513	483146784	99,27111
2023	1250255417	292633	6087071	1256635120	653989504	99,49232

Джерело: розраховано автором на основі [33]

За період 2019–2023 рр. загальний інвестиційний портфель банків України зріс із 395 277 862 тис. грн у 2019 році до 1 256 635 120 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання склало 861 357 258 тис. грн (+217,9%), що свідчить про суттєве розширення інвестиційної активності банків. Найбільше зростання відбулося у 2023 році, коли загальний портфель збільшився на 425 153 607 тис. грн (+50,5%) порівняно з 2022 роком.

Інвестиції у цінні папери значно зросли з 379 218 621 тис. грн у 2019 році до 1 250 255 417 тис. грн у 2023 році (+229,7%). Частка цінних паперів у загальному портфелі також зросла з 95,94% у 2019 році до 99,49% у 2023 році, що підкреслює домінуючу роль цього інструменту в інвестиційній діяльності банків.

Інвестиції в ОВДП становили значну частку портфеля цінних паперів, що підтверджує їхню популярність серед банків як надійного інструменту з

державними гарантіями. У 2023 році частка ОВДП у загальному портфелі цінних паперів сягнула 99,49%, що свідчить про зростання довіри до цього інструменту та орієнтацію на безризикові активи.

Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії - цей сегмент залишався стабільним із незначними коливаннями: інвестиції знизилися з 423 184 тис. грн у 2019 році до 292 633 тис. грн у 2023 році (-30,9%). Частка інвестицій у цей сегмент є незначною, що свідчить про низьку активність банків у цій сфері.

Інвестиції в інвестиційну нерухомість поступово знижувалися з 15 636 057 тис. грн у 2019 році до 6 087 071 тис. грн у 2023 році (-61,1%). Така динаміка може свідчити про зниження привабливості цього сегмента для банків через низьку ліквідність або обмежені можливості отримання прибутку.

Загальний акцент банківських інвестицій змістився на цінні папери, особливо ОВДП, що забезпечує стабільність і знижує ризики. Інвестиції в нерухомість і асоційовані компанії залишаються другорядними через обмежені можливості їх ефективного використання.

Банки України демонструють значну активність у сфері інвестицій, орієнтуючись на безпечні та ліквідні інструменти, зокрема ОВДП. Такі інвестиції дозволяють знижувати ризики та підтримувати стабільність у період економічної невизначеності. Водночас зниження обсягів інвестицій у нерухомість і асоційовані компанії може свідчити про обережний підхід до менш ліквідних активів та фокусування на державних цінних паперах як пріоритетному напрямі.

Таблиця 2.4

Динаміка частки цінних паперів у загальних активах банків

	2019	2020	2021	2022	2023
Цінні папери	379218621	593673853	651319072	825449718	1250255417
Загальні активи	1981594495	2205914934	2358324443	2716794294	3310423478
Частка цінних паперів у загальних активах, %	19,1	26,9	27,6	30,4	37,8

Джерело: розраховано автором на основі [30]

Протягом 2019–2023 рр. обсяг інвестицій у цінні папери зріс із 379,22 млрд грн до 1 250,26 млрд грн. Абсолютне зростання склало 871,04 млрд грн (+229,7%). Найбільше зростання обсягів спостерігалось у 2023 році, коли інвестиції у цінні папери зросли на 424,58 млрд грн (+51,4%) порівняно з 2022 роком. Загальні активи банків також зросли з 1 981,59 млрд грн у 2019 році до 3 310,42 млрд грн у 2023 році, що становить приріст на 67,1% за аналізований період. Зростання загальних активів відбувалося поступово, з найбільш інтенсивним темпом у 2023 році (+21,9% порівняно з 2022 роком).

Частка інвестицій у цінні папери у загальних активах банків поступово зростала: з 19,1% у 2019 році до 37,8% у 2023 році. Найбільший приріст частки спостерігався між 2022 і 2023 роками (+7,4 процентного пункту), що свідчить про посилення акценту банків на цінних паперах як основному інструменті інвестиційної діяльності.

Різке зростання частки цінних паперів у структурі активів банків свідчить про підвищену довіру до цього виду інвестицій, особливо до державних цінних паперів, які забезпечують стабільність і надійність. Банки використовують цінні папери як засіб збереження ліквідності та мінімізації ризиків, що особливо важливо в умовах економічної невизначеності.

Поступове збільшення частки цінних паперів у загальних активах банків є стратегією, спрямованою на диверсифікацію ризиків та забезпечення фінансової стабільності. У 2023 році частка цінних паперів сягнула майже 38% загальних активів, що свідчить про їхню ключову роль у структурі активів банківської системи.

Зростання обсягів інвестицій у цінні папери у поєднанні зі збільшенням їхньої частки у загальних активах банків свідчить про посилення значення цього виду активів у забезпеченні стабільності банківської системи України. Основною причиною такої динаміки є надійність і передбачуваність цінних паперів, особливо державних, які стали основним інструментом для збереження ліквідності та управління ризиками в умовах економічних викликів.

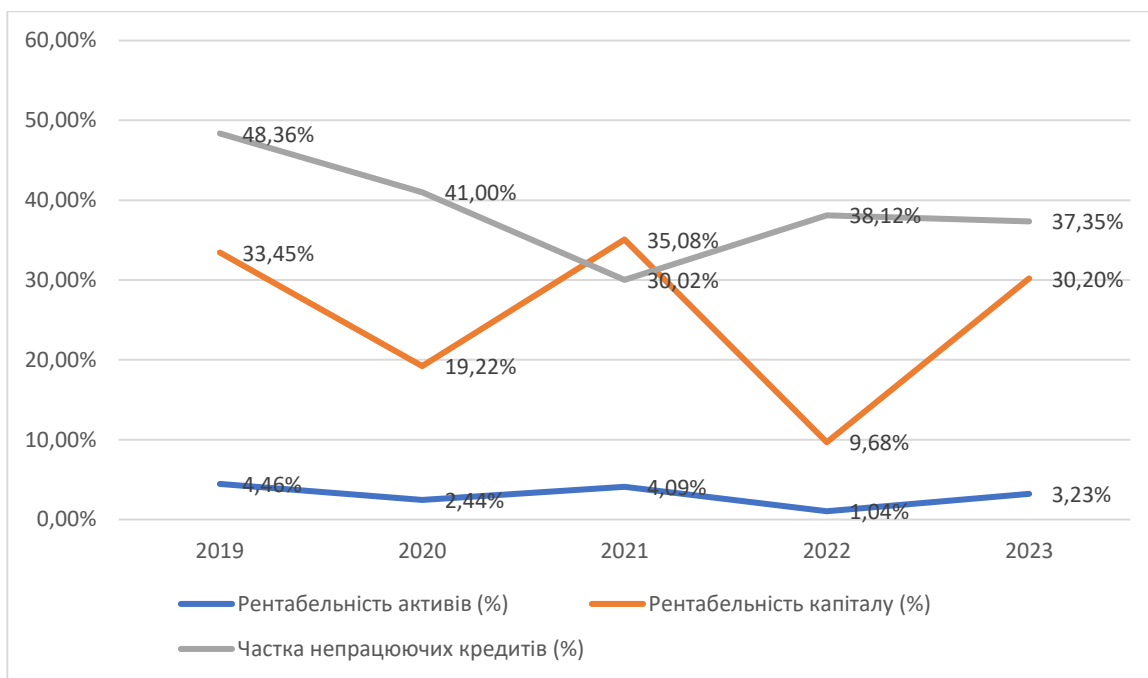

Рис. 2.1. Показники фінансової стійкості банків України за 2019–2023 рр.

Джерело: розраховано автором на основі [45]

Рентабельність активів демонструвала значні коливання протягом аналізованого періоду. У 2019 році вона становила 4,26%, проте вже у 2020 році знизилася до 2,44%, що може свідчити про зниження ефективності використання активів у зв'язку з економічною нестабільністю. У 2021 році спостерігалось значне покращення показника до 4,09%, але в 2022 році він знову знизився до 1,04% через вплив глобальних і локальних економічних факторів. У 2023 році рентабельність активів зросла до 3,23%, що свідчить про поступове відновлення ефективності діяльності банків.

Рентабельність капіталу також демонструвала нестабільність. У 2019 році вона була на рівні 33,45%, а у 2020 році впала до 19,22%. У 2021 році показник суттєво зріс до 35,08%, що може бути наслідком підвищеної прибутковості банківського сектора в цей період. У 2022 році відбулося різке зниження до 9,68%, однак у 2023 році рентабельність капіталу знову зросла до 30,20%, демонструючи відновлення прибутковості. У 2019 році частка непрацюючих активів становила 48,36%, що вказує на значний рівень ризикованих активів у банківському секторі. У 2020–2021 роках спостерігалось покращення: частка

знизилися до 41,00% і 30,02% відповідно, що свідчить про успішні заходи щодо управління ризиковими активами. Проте у 2022 році частка непрацюючих активів зросла до 38,12%, а у 2023 році знизилися лише до 37,35%, що вказує на потребу подальшого вдосконалення управління активами для зменшення кредитного ризику.

Банківський сектор України демонструє значні коливання у фінансових показниках, що пов'язано з економічною ситуацією, геополітичними ризиками та іншими зовнішніми факторами. Поступове відновлення рентабельності активів і капіталу у 2023 році є позитивним сигналом для стабілізації банківської системи. Незважаючи на покращення в управлінні ризиковими активами у 2020–2021 роках, частка непрацюючих активів залишається високою, що потребує додаткових зусиль з боку банків для зменшення цього показника.

Банківська система України демонструє поступове відновлення фінансової стійкості у 2023 році після значних коливань, викликаних економічними викликами попередніх років. Проте для досягнення стійкого розвитку необхідно зосередитися на підвищенні ефективності використання активів, забезпеченні стабільної прибутковості капіталу та зменшенні частки непрацюючих активів.

Економічні кризи значно впливають на підходи банків до управління інвестиційними операціями. У таких умовах банки змінюють свої стратегії, фокусуючись на мінімізації ризиків та забезпеченні ліквідності.

Під впливом економічних криз банки змінюють свої інвестиційні підходи, орієнтуючись на зниження ризиків і підтримку фінансової стабільності. По-перше, вони переходять до консервативних стратегій, зменшуючи обсяги інвестицій у ризикові активи, такі як корпоративні облігації та акції, натомість віддаючи перевагу державним цінним паперам (ОВДП), які вважаються найбільш надійними та ліквідними. По-друге, банки збільшують частку ліквідних активів, зберігаючи значну частину коштів на кореспондентських рахунках у НБУ або в іноземній валюті, що забезпечує оперативний доступ до ресурсів у разі кризових ситуацій. Крім того, у період невизначеності банки скорочують вкладення у нерухомість та інші довгострокові проєкти, які

потребують значних фінансових ресурсів. Нарешті, для уникнення надмірної залежності від одного виду активів банки орієнтуються на диверсифікацію портфеля, розширюючи спектр фінансових інструментів у своїх інвестиційних портфелях.

Роль державної підтримки та регулювання є ключовою у забезпеченні стабільності банківської системи в період економічних викликів. Уряди розробляють програми фінансової підтримки банків, такі як гарантовані кредити, рефінансування або інші механізми, що сприяють підвищенню ліквідності. Наприклад, під час кризи 2022 року в Україні Національний банк знизив нормативи резервування, щоб допомогти банкам зберігати ліквідність. Окрім цього, центральні банки здійснюють регулювання інвестиційної діяльності, встановлюючи обмеження на обсяги інвестицій у ризикові активи. Часто збільшення частки державних цінних паперів у портфелях банків є прямим наслідком регуляторних вимог, що спрямовані на зменшення ризиків та забезпечення стабільності фінансової системи.

За період 2019–2023 років банки України демонструють зростання обсягів інвестицій, що вказує на їх активну роль у фінансовій системі країни. Основний акцент зроблено на державних цінних паперах, які забезпечують стабільний дохід і низький ризик. Інвестиції у державні облігації сприяють збереженню високого рівня ліквідності, що є важливим під час економічної нестабільності. Висока частка ліквідних активів допомагає банкам виконувати зобов'язання перед клієнтами навіть у кризових умовах. Проте домінування державних цінних паперів у портфелях банків свідчить про низьку диверсифікацію інвестиційного портфеля, оскільки банки приділяють недостатню увагу інвестиціям у корпоративні облігації та інші довгострокові інструменти. Це може обмежувати потенціал отримання вищих прибутків у майбутньому. Стратегії інвестицій значною мірою залежать від вимог Національного банку України, особливо у сфері підтримки ліквідності та фінансової стабільності. Банки, які адаптують міжнародні підходи до управління інвестиціями, такі як екологічне

фінансування, демонструють позитивні результати у зростанні капіталізації та довгострокової стабільності.

2.2. Загальна характеристика та аналіз основних показників діяльності АБ «Укргазбанк»

АТ АБ «Укргазбанк» був заснований у 1991 році, коли Україна здобула незалежність і почала формувати власну банківську систему. Банк створено на базі Українського республіканського управління Ощадбанку СРСР, що стало основою для подальшого розвитку фінансової установи в умовах нових економічних реалій.

Спершу діяльність Укргазбанку була спрямована переважно на обслуговування газової промисловості, що визначило його назву. Однак з часом банк розширив свій функціонал і трансформувався в універсальний банк, пропонуючи широкий спектр послуг для фізичних осіб, підприємств малого та середнього бізнесу, а також великих корпорацій.

У 1994 році Укргазбанк пройшов етап приватизації, що стало важливим поворотним моментом у його історії. Завдяки приватизації банк отримав більше гнучкості та можливостей для адаптації до умов ринкової економіки. У 1999 році установу було реорганізовано в акціонерне товариство, що надало їй більшу фінансову самостійність і сприяло подальшому розвитку.

На початку 2000-х років Укргазбанк активно інтегрувався в міжнародну фінансову систему. У 2001 році банк став членом Європейської банківської асоціації (ЕВА), що свідчило про прагнення відповідати європейським стандартам і впроваджувати кращі світові практики. У 2008 році Укргазбанк увійшов до складу міжнародної банківської групи OTP Group, що надало доступ до інноваційних технологій, нових фінансових продуктів і експертних знань.

Економічна криза 2014 року в Україні мала значний вплив на банківську систему, включаючи Укргазбанк. У цей період банк був націоналізований для

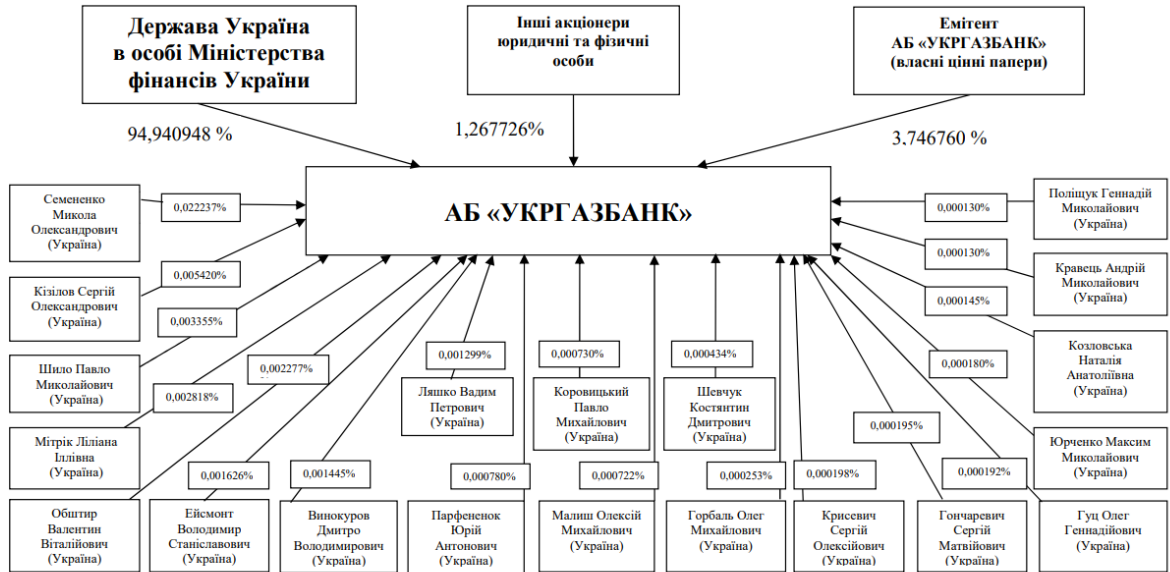
забезпечення стабільності фінансової системи країни. Цей крок дозволив зберегти ліквідність установи та захистити інтереси її клієнтів.

У 2019 році Укргазбанк повернувся під повний контроль держави. Це дало змогу зосередитися на стратегічних цілях, таких як підтримка національної економіки, розвиток малого та середнього бізнесу, а також надання якісних фінансових послуг населенню.

Сьогодні Укргазбанк є одним із найбільших банків України. Установа активно розвиває цифрові сервіси, впроваджує інноваційні продукти та послуги, орієнтуючись на потреби клієнтів. Банк надає послуги для різних категорій клієнтів: фізичних осіб, підприємств малого та середнього бізнесу, а також великих корпорацій. Завдяки стратегії орієнтації на клієнта та технологічні інновації Укргазбанк продовжує залишатися важливим учасником банківського сектору України [33].

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років кінцевою контролюючою стороною Банку була держава Україна в особі Міністерства фінансів України. Банк не має дочірніх підприємств. Наглядова рада АБ «УКРГАЗБАНК» є колегіальним органом, що здійснює захист прав вкладників, інших кредиторів та акціонерів АБ «УКРГАЗБАНК» і, в межах своєї компетенції, контролює та регулює діяльність Правління Банку. Наглядова рада АБ «УКРГАЗБАНК» складається з 5 незалежних членів та 2 членів – представників акціонера – Держави Україна, при цьому Голова Наглядової ради є незалежним членом. Відповідно до частини 12 ст.42 Закону України «Про банки і банківську діяльність» голова та члени ради банку вступають на посаду після їх погодження Національним банком України. Наглядова рада АБ «УКРГАЗБАНК» звітує перед загальними зборами акціонерів про свою діяльність. Функціональні обов'язки кожного члена Наглядової ради визначені чинним законодавством, Статутом АБ «УКРГАЗБАНК», Положенням про Наглядову раду АБ «УКРГАЗБАНК», Положенням про відповідний комітет Наглядової ради АБ «УКРГАЗБАНК» та цивільно-правовим договором, укладеним з таким членом Наглядової ради [33].

**Схематичне зображення структури власності
ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА АКЦІОНЕРНОГО БАНКУ «УКРГАЗБАНК»
станом на 01 серпня 2024 року**

В.о. Голови Правління АБ «УКРГАЗБАНК»

Морозов Р.В.

Рис. 2.3. Схема корпоративної структури АТ АБ «Укргазбанку»

Джерело: розраховано автором на основі [33]

На діяльність Банку впливають економіка та фінансові ринки України, яким притаманні особливості ринку, що функціонує. Правова, податкова і адміністративна системи продовжують вдосконалюватись, проте пов'язані з ризиком неоднозначності тлумачення їх вимог, які до того ж схильні до частих змін, що у сукупності з іншими юридичними та фіскальними перешкодами створює додаткові проблеми для суб'єктів господарювання, які ведуть бізнес в Україні.

24 лютого 2022 року російська федерація розпочала повномасштабне військове вторгнення в Україну. Війна, що триває, призвела до значних людських жертв, суттєвого переміщення населення, пошкодження інфраструктури, відключень електроенергії та значного порушення економічної діяльності в Україні в цілому. Це також мало негативний та тривалий вплив на політичне та бізнес-середовище в Україні, у тому числі на здатність багатьох суб'єктів господарювання продовжувати свою діяльність у звичайному режимі.

У відповідь на військове вторгнення, Президентом України було запроваджено воєнний стан, який наразі продовжено до 13 травня 2024 року. Протягом 2023 року та на початку 2024 року активні бойові дії залишаються інтенсивними, хоча й зосередженими на сході та півдні України, а Автономна Республіка Крим та більша частина території Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей все ще перебувають під окупацією. Крім того, з жовтня 2022 року російська федерація розпочала ракетні та безпілотні атаки, які вплинули на електромережу, а також на іншу критично важливу цивільну інфраструктуру по всій Україні [33].

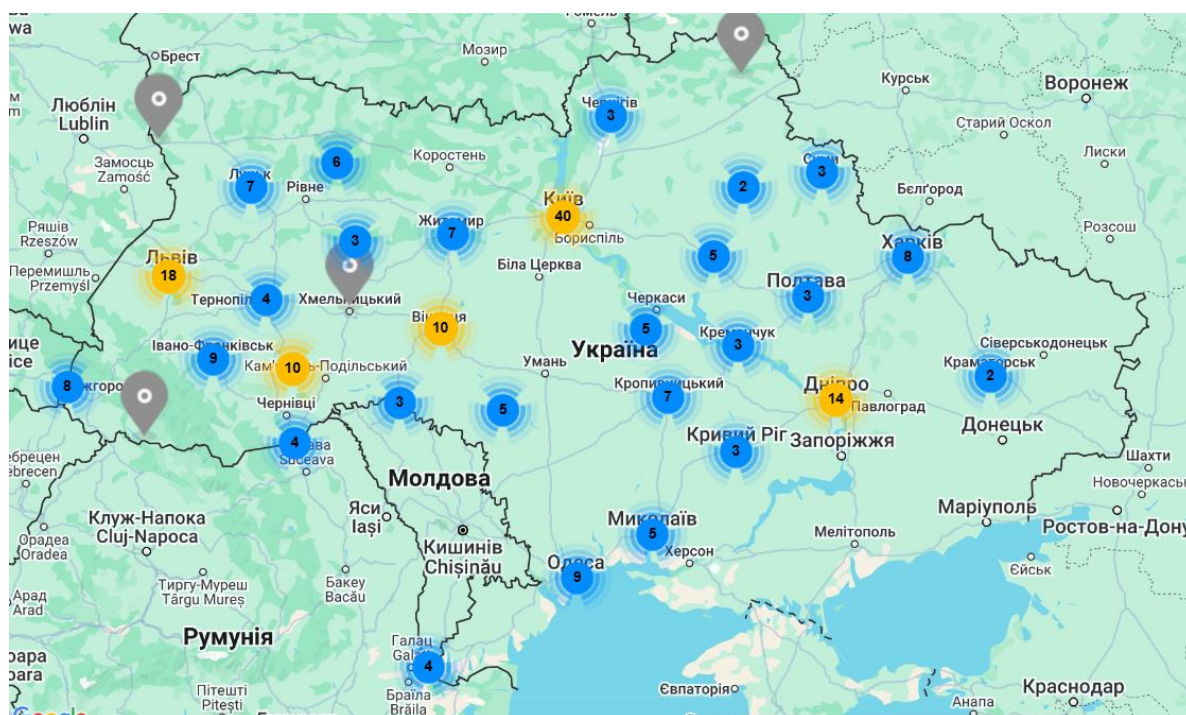

Рис. 2.4 Розгалужена мережа відділень АТ АБ «Укргазбанку» по Україні

Джерело: розраховано автором на основі [45]

Незважаючи на війну, що триває, макроекономічні показники виявилися більш стійкими, ніж очікувалося спочатку. Річна інфляція знизилася до 5,1%. Також відбулись зниження облікової ставки Національного банку України (далі – НБУ) з 25% до 15% та відмова від політики прив'язки обмінного курсу. Однак існують очікування щодо сповільнення зростання через війну, що триває. Тим

часом, баланс бюджету продовжує демонструвати значний дефіцит, спричинений видатками, пов'язаними з обороною та національною безпекою. Прогнози в цілому підлягають значним ризикам, насамперед через підвищену невизначеність, спричинену війною, а також можливі затримки або скорочення обсягів зовнішнього фінансування. З повномасштабного військового вторгнення, НБУ запровадив певні адміністративні обмеження на операції з обміну валюти та рух капіталу, включаючи обмеження виплат відсотків і дивідендів за кордон. Через ці обмеження можливості обміну гривні є лімітованими, і вона не є вільно конвертованою валютою. Починаючи з серпня 2023 року, Національний банк України поступово пом'якшує низку обмежень для населення та бізнесу.

Після початку вторгнення всі глобальні рейтингові агентства знизили рейтинги України. У грудні 2023 року були внесені зміни до Податкового кодексу України, що встановлюють для банків ставку податку на прибуток за результатами 2023 року на рівні 50%, та починаючи із 2024 року ставку податку на прибуток на рівні 25%. Ставка податку на прибуток для результатів 2022 року була встановлена на рівні 18%. Відповідно до рішень НБУ, банки державного сектору, в тому числі АБ «УКРГАЗБАНК», включено до переліку об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України та переліку уповноважених банків України, що залучаються до роботи (здійснення операцій) в умовах особливого періоду.

Основні цілі та завдання стратегії розвитку:

1. Зміцнення лідерських позицій над ринком. Банк прагне зберегти і зміцнити свої позиції над ринком банківських послуг, розширюючи клієнтську базу і збільшуючи частку ринку.
2. Підвищення ефективності операційної діяльності. Оптимізація бізнес-процесів, зниження операційних витрат та підвищення продуктивності праці.
3. Розвиток цифрових каналів обслуговування. Активне впровадження інноваційних технологій, розвиток мобільного та інтернет-банкінгу, розширення спектру цифрових продуктів та послуг.

4. Поліпшення якості обслуговування клієнтів. Підвищення рівня задоволеності клієнтів за рахунок персоналізації послуг, скорочення часу обслуговування та підвищення якості консультацій.

5. Посилення ризик-менеджменту. Удосконалення системи управління ризиками для мінімізації втрат та забезпечення фінансової стійкості банку.

6. Соціальна відповідальність. Активна участь у соціальних проектах, спрямованих на розвиток суспільства та покращення життя населення.

ПАТ АБ «Укргазбанк» є одним із провідних банків України, який активно функціонує на ринку фінансових послуг, забезпечуючи широкий спектр операцій та послуг для клієнтів. Аналіз основних показників діяльності банку за 2021-2023 роки дозволяє оцінити динаміку його фінансового стану, рентабельності та ефективності управління активами й зобов'язаннями. Даний аналіз базується на ключових звітах: звіт про фінансовий стан, звіт про прибутки та збитки, а також звіт про рух грошових коштів. У цьому документі представлено три окремі таблиці, які відображають динаміку основних показників за кожним із зазначених звітів.

Таблиця 2.4

Основні показники звіту про фінансовий стан АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Активи	123271516	131645949	175867383	52595867	42.67
Грошові кошти та їх еквіваленти	30188103	35346787	49749451	19561348	64.80
Кредити та аванси клієнтам	55889683	64759128	63332947	7443264	13.32
Інвестиції в цінні папери	29458919	23217149	55728665	26269746	89.14
Зобов'язання	111640614	124729827	164621731	52981117	47.45
Кошти клієнтів	96736381	112778613	154133564	57397183	59.34
Власний капітал	11630902	6916122	11245652	(385250)	-3.31

Джерело: розраховано автором на основі [18]

Загальний обсяг активів банку зріс на 52,6 тис. грн. (42,67%), що свідчить про покращення фінансової стійкості та розширення операційної бази. Грошові

кошти та їх еквіваленти зросли на 19,6 тис. грн. (64,80%), що демонструє підвищення ліквідності банку.

Кредити та аванси клієнтам збільшилися на 7,4 тис. грн. (13,32%), що свідчить про зростання кредитної діяльності, хоча темпи зростання є помірними порівняно з іншими показниками. Інвестиції в цінні папери збільшилися на 26,3 тис. грн. (89,14%), що може свідчити про активізацію роботи банку на ринку капіталів або диверсифікацію інвестиційного портфеля.

Зобов'язання банку зросли на 52,98 тис. грн. (47,45%), що частково пояснюється збільшенням коштів клієнтів. Кошти клієнтів зросли на 57,4 тис. грн. (59,34%), що є основним джерелом фінансування для банку та свідчить про довіру клієнтів. Власний капітал банку зменшився на 385 тис. грн. (-3,31%). Це може бути пов'язано з негативними фінансовими результатами у 2022 році або іншими операціями, що впливають на капітал.

Фінансовий стан банку за аналізований період покращився, про що свідчить суттєве зростання активів, зобов'язань та коштів клієнтів. Однак зменшення власного капіталу вказує на необхідність посилення роботи зі збільшенням прибутковості та капіталізації банку.

Таблиця 2.5

Основні показники звіту про прибутки та збитки АТ АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Чистий прибуток (збиток)	3771007	(3861513)	1936426	(1834581)	-48.65
Процентні доходи	8702055	11566183	17369733	8667678	99.59
Процентні витрати	(3442539)	(6571938)	(10690068)	(7247529)	210.47

Продовження таблиці 2.5

Комісійні доходи	1580359	2327460	2260965	680606	43.06
Чистий прибуток на акцію (в грн)	0.27	(0.28)	0.14	(0.13)	-48.15

Джерело: розраховано автором на основі [18]

Чистий прибуток у 2021 році становив 3,77 млн грн, проте у 2022 році банк зазнав значного збитку (-3,86 млн грн). У 2023 році ситуація покращилася, і банк отримав прибуток у розмірі 1,94 млн грн, але цей показник залишився на 48,65% нижчим за рівень 2021 року. Процентні доходи збільшилися на 8,67 млн грн (99,59%) у порівнянні з 2021 роком, що свідчить про активне зростання операцій з кредитування та інвестицій у процентні активи. Процентні витрати збільшилися на 7,25 млн грн (210,47%), що може бути наслідком підвищення вартості залучених коштів, зокрема депозитів клієнтів та кредитів від інших установ. Комісійні доходи зросли на 680,6 тис. грн (43,06%) порівняно з 2021 роком, що свідчить про розвиток платіжних послуг, консультаційної діяльності та інших комісійних операцій. Чистий прибуток на акцію знизився з 0,27 грн у 2021 році до 0,14 грн у 2023 році, демонструючи зменшення дохідності для акціонерів.

Фінансові результати банку демонструють зростання операційної активності (збільшення процентних і комісійних доходів). Однак значне зростання процентних витрат та нестабільність чистого прибутку вказують на необхідність оптимізації витрат та підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. Банк має зосередитись на поліпшенні рентабельності, щоб зміцнити свою фінансову позицію.

Чисті грошові потоки від операційної діяльності збільшилися на 42,9 млрд грн (на 10,180.14%), що є показником значного підвищення операційної ефективності банку в 2023 році. Це може свідчити про зростання доходів від основної діяльності або оптимізацію витрат. Проценти, отримані банком, зросли

на 7,1 млрд грн (71,23%) порівняно з 2021 роком, що підтверджує активізацію кредитних операцій та інвестиційної діяльності.

Таблиця 2.6

**Аналіз основних показників звіту про рух грошових коштів АТ АБ
«Укргазбанк» за 2021-2023 рр.**

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності	(421266)	(2570133)	42488074	42909340	-10180.14
Проценти отримані	10022509	10530860	17160741	7138232	71.23
Проценти сплачені	(3618120)	(6181348)	(10434164)	(6816044)	188.37
Чисті грошові потоки інвестиційної діяльності	15498	3831584	(30490750)	(30506248)	-196,786.65
Чисті грошові потоки фінансової діяльності	4246381	(3439596)	839341	(3407040)	-80.22

Джерело: розраховано автором на основі [18]

Проценти, сплачені банком, зросли на 6,8 млрд грн (188,37%). Це може бути наслідком зростання залучених коштів, зокрема депозитів клієнтів, або підвищення вартості фінансування. Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності мали негативне відхилення на 30,5 млрд грн, що може бути пов'язано із значними інвестиціями у цінні папери та інші активи, які ще не принесли очікуваних доходів. Чисті грошові потоки від фінансової діяльності скоротилися на 3,4 млрд грн (-80.22%), що може бути наслідком зменшення зовнішнього фінансування або необхідності виплати заборгованостей.

Аналіз показує суттєве покращення операційної діяльності банку в 2023 році завдяки зростанню процентних доходів. Проте негативні грошові потоки від інвестиційної діяльності та скорочення фінансових потоків свідчать про значні витрати на інвестиції та можливе скорочення зовнішнього фінансування. Для

підтримки стабільного фінансового стану банку важливо оптимізувати витрати на фінансування та покращити дохідність інвестицій.

2.3. Аналіз інвестиційного портфелю та ефективності інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк»

Інвестиційний портфель АТ АБ «Укргазбанк» у 2021-2023 роках зазнав значних змін, що демонструє адаптацію банку до поточних економічних умов та ринкових викликів. Основну увагу було зосереджено на збільшенні інвестицій у державні цінні папери, що забезпечують стабільність та зменшують ризики. Наведемо аналіз основних складових портфеля.

Таблиця 2.7

Інвестиції в цінні папери АТ АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП)	23258700	20630471	44419609	+21160909	+90,98
Облігації Державної іпотечної установи	1656312	1353913	1192852	-463460	-27,98
Муніципальні облігації	1433424	1130540	1136847	-296577	-20,69
Облігації підприємств	97673	90893	98394	+721	+0,74
Акції підприємств	11328	11332	9854	-1474	-13,01
Депозитні сертифікати НБУ	3001482	0	8871109	+5869627	+195,59
Загальна сума інвестицій у цінні папери	29458919	23217149	55728665	+26269746	+89,14

Джерело: розраховано автором на основі [18]

ОВДП залишаються основним інструментом інвестицій банку завдяки їх надійності та низькому рівню ризику. У 2023 році обсяг інвестицій у ОВДП досяг 44,4 млрд грн, що майже вдвічі перевищує рівень 2021 року.

Інвестиції у муніципальні облігації та облігації Державної іпотечної установи зменшилися відповідно на 20,69% та 27,98%, що може бути зумовлено

переорієнтацією банку на більш ліквідні інструменти. У 2023 році банк значно збільшив інвестиції в депозитні сертифікати НБУ, які зросли на 195,59% порівняно з 2021 роком, досягнувши 8,87 млрд грн.

Інвестиції в облігації підприємств залишаються на низькому рівні (98,4 млн грн у 2023 році), що свідчить про обережний підхід банку до корпоративних ризиків. Загальний обсяг інвестицій у цінні папери збільшився на 89,14%, що є позитивним сигналом про ефективність управління інвестиційним портфелем.

Таблиця 2.8

Інвестиційна нерухомість АТ АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Балансова вартість на початок року	149255	153955	156366	+7111	+4,76
Надходження	392	1497	0	-392	-100,00
Коригування справедливої вартості	4308	914	-2097	-6405	-148,66
Балансова вартість на кінець року	153955	156366	154269	+314	+0,20

Джерело: розраховано автором на основі [18]

Балансова вартість на початок року зросла з 149 255 тис. грн у 2021 році до 156 366 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання становило 7 111 тис. грн (+4,76%), що свідчить про поступове збереження або незначне збільшення обсягів нерухомості у портфелі банку. У 2021 році надходження становили 392 тис. грн, у 2022 році – 1 497 тис. грн, але у 2023 році надходження повністю відсутні (-100%). Це може свідчити про зменшення або припинення придбання нової інвестиційної нерухомості.

У 2023 році коригування справедливої вартості показало від'ємний результат (-2 097 тис. грн), порівняно з позитивними показниками у 2021 та 2022 роках (4 308 тис. грн та 914 тис. грн відповідно). Абсолютне відхилення склало - 6 405 тис. грн (-148,66%). Це може бути наслідком змін у ринкових умовах або перегляду оцінки активів. Балансова вартість на кінець року залишалася практично незмінною, з незначним приростом на 314 тис. грн (+0,20%) за період

2021–2023 рр. Це свідчить про відсутність значних змін у структурі інвестиційної нерухомості.

Інвестиційна нерухомість АТ АБ «Укргазбанк» демонструє стабільність у своїй вартості, але відсутність нових надходжень та негативне коригування справедливої вартості у 2023 році вказують на необхідність перегляду підходів до управління цим активом. Банк може зосередитися на пошуку можливостей для підвищення ефективності використання або реалізації об'єктів нерухомості, які втрачають свою справедливу вартість.

Рекомендується продовжувати розширення інвестицій у облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) та депозитні сертифікати Національного банку України, які демонструють високу стабільність та забезпечують надійну дохідність. Водночас доцільно розглянути можливості для диверсифікації інвестиційного портфеля з акцентом на інструменти з вищою дохідністю, але з прийнятним рівнем ризику, що дозволить підвищити загальну ефективність управління інвестиціями. Окрім того, необхідно провести оцінку ефективності управління інвестиційною нерухомістю, спрямовану на оптимізацію доходів від цього сегмента, що забезпечить підвищення рентабельності активів банку.

Таблиця 2.9

Динаміка доходів від інвестиційних операцій за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Процентні доходи від цінних паперів	8414359	11566183	17369733	+8955374	+106,43
Інші доходи від інвестицій	287696	214554	448147	+160451	+55,77
Загальний дохід від інвестиційних операцій	8702055	11780737	17817880	+9115825	+104,75

Джерело: розраховано автором на основі [18]

За аналізований період процентні доходи зросли з 8 414 359 тис. грн у 2021 році до 17 369 733 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання склало 8 955 374 тис. грн (+106,43%). Це свідчить про ефективне управління портфелем цінних

паперів, зокрема через збільшення вкладень у надійні державні облігації. Інші доходи від інвестицій також продемонстрували позитивну динаміку, зростаючи на 160 451 тис. грн (+55,77%). Це свідчить про успішне використання додаткових інструментів інвестування, які забезпечують додаткові фінансові надходження. Загальний дохід від інвестиційних операцій за період 2021–2023 рр. збільшився на 9 115 825 тис. грн (+104,75%), досягнувши 17 817 880 тис. грн у 2023 році. Така динаміка є показником ефективного управління інвестиційною діяльністю банку.

Зростання доходів від інвестиційних операцій свідчить про успішну інвестиційну стратегію АТ АБ «Укргазбанк», спрямовану на збільшення доходності портфеля при збереженні низького рівня ризику. Основний внесок у зростання доходів зробили процентні надходження від цінних паперів, що підтверджує ефективність вкладень у державні та інші надійні інструменти. Успішне збільшення інших доходів від інвестицій свідчить про активне використання банком додаткових інвестиційних можливостей.

Таблиця 2.10

Розподіл інвестиційного портфеля за типами цінних паперів у 2023 році

Тип цінних паперів	Сума	Частка (%)
Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП)	44419609	79,70
Облігації Державної іпотечної установи	1192852	2,14
Муніципальні облігації	1136847	2,04
Облігації підприємств	98394	0,18
Акції підприємств	9854	0,02
Депозитні сертифікати НБУ	8871109	15,92
Загальна сума інвестицій у цінні папери	55728665	100,00

Джерело: розраховано автором на основі [18]

Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) становлять 79,70% від загального інвестиційного портфеля, що свідчить про орієнтацію банку на надійні державні цінні папери. Це вибір, спрямований на мінімізацію ризиків та забезпечення стабільного доходу. Облігації Державної іпотечної установи (2,14%) та муніципальні облігації (2,04%) займають невелику частку у портфелі,

що може пояснюватися їх нижчою доходністю або вищим рівнем ризику порівняно з ОВДП. Частка облігацій підприємств є мінімальною (0,18%), що вказує на обережний підхід банку до корпоративних інструментів через підвищені ризики неплатоспроможності емітентів.

Акції підприємств займають лише 0,02% від портфеля, що підтверджує пріоритет банку у вкладеннях у менш ризикові інструменти. Депозитні сертифікати НБУ займають значну частку портфеля (15,92%), що свідчить про прагнення банку підтримувати високий рівень ліквідності та забезпечувати доходність при мінімальному ризику.

Розподіл інвестиційного портфеля АТ АБ «Укргазбанк» у 2023 році демонструє обережну стратегію управління активами, зосереджену на надійних та ліквідних інструментах. Переважання ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ вказує на прагнення банку забезпечити стабільний дохід та низький рівень ризиків. Невелика частка корпоративних інструментів та акцій підтверджує консервативний підхід банку до інвестицій. Така структура дозволяє банку залишатися стійким до зовнішніх ринкових викликів, зберігаючи фінансову стабільність.

Таблиця 2.11

Ефективність управління інвестиційним портфелем (динаміка доходності, %)

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Відносне відхилення (%)
Доходність ОВДП	7,2%	8,1%	9,5%	+2,3%	+31,94
Доходність депозитних сертифікатів НБУ	5,4%	6,2%	8,7%	+3,3%	+61,11
Середня доходність портфеля	6,8%	7,6%	9,1%	+2,3%	+33,82

Джерело: розраховано автором на основі [18]

Доходність облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) зросла з 7,2% у 2021 році до 9,5% у 2023 році. Абсолютне зростання становило +2,3%, що еквівалентно відносному зростанню на +31,94%. Це свідчить про підвищення

ефективності вкладень у цей сегмент, який є основою інвестиційного портфеля банку. Доходність депозитних сертифікатів НБУ продемонструвала значне зростання з 5,4% у 2021 році до 8,7% у 2023 році. Абсолютне збільшення склало +3,3%, а відносне – +61,11%. Це вказує на високий рівень прибутковості цього інструмента при мінімальному ризику, що робить його привабливим для подальших інвестицій.

Середня доходність портфеля зросла з 6,8% у 2021 році до 9,1% у 2023 році (+2,3% або +33,82%). Така динаміка свідчить про ефективне управління інвестиційним портфелем банку, орієнтоване на досягнення високих фінансових результатів.

Ефективність управління інвестиційним портфелем АТ АБ «Укргазбанк» суттєво покращилася за аналізований період. Найбільше зростання доходності спостерігалось у депозитних сертифікатах НБУ (+61,11%), що свідчить про ефективне використання цього інструмента. Зростання доходності ОВДП (+31,94%) також підкреслює надійність і прибутковість вкладень у державні облігації. Загальне підвищення середньої доходності портфеля до 9,1% демонструє позитивну динаміку у фінансовій стратегії банку. Такий підхід сприяє забезпеченню стабільного доходу при збереженні прийняттого рівня ризиків.

Аналіз інвестиційного портфеля АТ АБ «Укргазбанк» за період 2021–2023 рр. показав позитивну динаміку в управлінні активами банку, що свідчить про його адаптацію до сучасних економічних викликів і ринкових умов. Рекомендується продовжувати розширення інвестицій у облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) та депозитні сертифікати Національного банку України, що забезпечують стабільність доходів та низький рівень ризику. Водночас доцільно розглянути можливість диверсифікації інвестиційного портфеля, акцентуючи увагу на більш дохідних інструментах, які відповідають прийнятному рівню ризику. Необхідно також оцінити ефективність управління інвестиційною нерухомістю та розробити заходи для оптимізації доходів у цьому сегменті. Крім того, важливо підтримувати високий рівень ліквідності та

стабільності інвестиційного портфеля, застосовуючи перевірені стратегії управління активами. Загалом, АТ АБ «Укргазбанк» демонструє успішну інвестиційну стратегію, що сприяє зміцненню його позицій на ринку та забезпечує стабільний фінансовий результат.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ

3.1. Перспективи розвитку інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк»

Інвестиційна діяльність є одним із ключових напрямів стратегічного розвитку банківської системи України. В умовах сучасних економічних викликів, таких як геополітична нестабільність, інфляційний тиск та динамічні зміни на фінансових ринках, АТ АБ «Укргазбанк» зосереджує увагу на розширенні та вдосконаленні інвестиційних операцій. Це сприяє не лише підвищенню стабільності самого банку, але й забезпечує підтримку економіки України через залучення ресурсів у національні та міжнародні фінансові інструменти.

Аналіз інвестиційного портфеля банку за попередні роки демонструє зростання обсягів вкладень у державні цінні папери, такі як ОВДП, а також у депозитні сертифікати Національного банку України. Водночас актуальними залишаються питання диверсифікації портфеля, підвищення його доходності та зменшення ризиків. З огляду на ці завдання, особливої уваги потребує розробка перспективних напрямів розвитку інвестиційної діяльності.

Розширення ринку фінансових інструментів в Україні та світі, зокрема розвиток зелених облігацій, токенизованих активів, цифрових облігацій та ESG-інструментів, створює нові можливості для інвестиційної діяльності банків. Використання інноваційних технологій, таких як алгоритмічний трейдинг і блокчейн, сприяє підвищенню ефективності інвестиційного процесу, знижує операційні витрати та забезпечує доступ до нових ринків.

Роздивимось переваги і недоліки існуючої стратегії управління інвестиційним портфелем АТ АБ «Укргазбанк» у табл. 3.1

Таблиця 3.1

Аналіз переваг і недоліків існуючої стратегії управління інвестиційним портфелем АТ АБ «Укргазбанк»

Категорія	Переваги	Недоліки
Орієнтація на надійні інструменти	Основна частка портфеля припадає на ОВДП (79,70%), що гарантує стабільність доходів та низький рівень ризиків завдяки державним гарантіям. Депозитні сертифікати НБУ (15,92%) забезпечують високу ліквідність та зростаючу доходність (+61,11% за 2021–2023 рр.).	Значна концентрація у державних інструментах може зробити портфель вразливим до змін у державній економічній політиці. Велика частка інструментів із фіксованою доходністю обмежує можливості отримання високих доходів у сприятливих ринкових умовах.
Зростання загального обсягу інвестицій	Інвестиційний портфель зріс на 89,14% у 2023 році порівняно з 2021 роком, що свідчить про успішне управління та розширення активів.	Скорочення вкладень у муніципальні облігації (-20,69%) та облігації Державної іпотечної установи (-27,98%) обмежує диверсифікацію портфеля.
Збільшення доходів	Загальний дохід від інвестиційних операцій зріс на 104,75% за аналізований період, зокрема процентні доходи від цінних паперів зросли на 106,43%.	Скорочення інвестицій у більш доходні, але ризикові інструменти (корпоративні облігації, акції) обмежує потенціал максимізації доходів.
Збалансованість портфеля	Використання комбінації ОВДП і депозитних сертифікатів НБУ дозволяє банку підтримувати ліквідність та забезпечувати доходність.	Незначна частка облігацій підприємств (0,18%) та акцій підприємств (0,02%) обмежує потенціал доходності, особливо в періоди економічного зростання.
Стабільність управління активами	Балансова вартість інвестиційної нерухомості демонструє стабільність (+4,76% за три роки).	Відсутність нових надходжень до інвестиційної нерухомості у 2023 році свідчить про слабку активність у цьому напрямі. Негативне коригування справедливої вартості нерухомості у 2023 році (-2 097 тис. грн) може бути наслідком несприятливих ринкових умов або потреби перегляду оцінки активів.

Джерело: складено автором

Існуюча стратегія управління інвестиційним портфелем АТ АБ «Укргазбанк» забезпечує стабільність і низький рівень ризиків, проте потребує вдосконалення у напрямку диверсифікації активів, ефективного використання

інвестиційної нерухомості та розширення портфеля за рахунок інструментів із вищою доходністю. Це дозволить банку залишатися стійким до ринкових викликів і забезпечувати конкурентоспроможність.

Державні цінні папери, зокрема облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), залишаються одним із найбільш стабільних та привабливих інструментів для інвесторів в Україні. Протягом 2021–2023 рр. попит на ОВДП зростав завдяки їхній надійності, забезпеченій державними гарантіями, а також стабільній доходності.

Таблиця 3.2

Динаміка доходності ОВДП в Україні за 2021–2023 рр., у %

Рік	Мінімальна доходність	Максимальна доходність	Середня доходність
2021	11,79	11,83	11,8
2022	17,33	20,83	17,33
2023	17,18	17,27	17,09

Джерело: розраховано автором на основі [2]

У 2022 році доходність ОВДП значно зросла порівняно з 2021 роком. Мінімальна доходність збільшилася з 11,79% у 2021 році до 17,33%, а максимальна – з 11,83% до 20,83%. Це зумовлено впливом макроекономічної нестабільності, зростанням інфляції та потребою держави залучати більше коштів для фінансування бюджетного дефіциту.

У 2023 році доходність залишилася на стабільному рівні, порівняно з 2022 роком. Мінімальна доходність становила 17,18%, а максимальна – 17,27%. Зниження коливань свідчить про певну стабілізацію економіки та умов на ринку державного боргу.

Середня доходність також демонструє зміну: у 2021 році вона становила 11,8%, у 2022 році зросла до 17,33%, але у 2023 році злегка знизилася до 17,09%. Це може вказувати на зменшення потреби держави залучати ресурси на високих ставках та поступове відновлення фінансової рівноваги.

Зростання доходності у 2022 році пов'язане з кризовими економічними умовами, викликаними війною та макроекономічними ризиками. Стабілізація у

2023 році демонструє поступове відновлення довіри інвесторів та контроль над бюджетною ситуацією.

Висока доходність ОВДП у 2022–2023 роках зробила цей інструмент одним із найбільш привабливих для внутрішніх та міжнародних інвесторів, оскільки він пропонував конкурентні ставки на фоні державних гарантій.

Зростання доходності ОВДП у 2021–2023 роках підтверджує їх ефективність як ключового інструменту в інвестиційній стратегії банків. Для АТ АБ «Укргазбанк» це надає можливість збільшувати вкладення в ОВДП, одночасно забезпечуючи стабільні доходи та низький рівень ризику. Успішне використання цього інструменту дозволяє банку зберігати фінансову стабільність навіть в умовах економічної нестабільності.

Депозитні сертифікати НБУ продемонстрували значне зростання популярності протягом останніх років. Цей інструмент забезпечує банкам високу ліквідність та надійність завдяки підтримці Національного банку України.

Таблиця 3.3

Динаміка вкладень у депозитні сертифікати НБУ за 2021–2023 рр., млн.

грн.

Рік	Загальна сума вкладень	Зростання порівняно з базовим 2021 роком (%)
2021	4511263	-
2022	0	-100
2023	537588	-88,1

Джерело: розраховано автором на основі [2]

У 2022 році банк повністю припинив вкладення у депозитні сертифікати НБУ, що спричинило 100% зменшення обсягів порівняно з 2021 роком. Це, ймовірно, пов'язано з переорієнтацією інвестиційної стратегії банку на інші інструменти або змінами ринкових умов. У 2023 році вкладення у депозитні сертифікати НБУ досягли 537588 млн. грн, що є значним зростанням у порівнянні з 2022 роком, але на 88 % менше 2021 року. Це свідчить про перегляд банком своєї стратегії інвестування та повернення до використання цього інструменту як важливого джерела доходів.

Високий рівень ліквідності та мінімальні ризики роблять депозитні сертифікати НБУ привабливим інструментом для банків. Значне збільшення вкладень у 2023 році може свідчити про покращення умов для їх використання або зростання доходності цього інструмента. Зміна обсягів вкладень демонструє адаптивність банку до ринкових умов. Відмова від використання депозитних сертифікатів у 2022 році та різке зростання у 2023 році свідчать про прагнення банку оптимізувати доходність портфеля залежно від змін фінансового середовища.

Депозитні сертифікати НБУ залишаються ефективним інструментом для забезпечення ліквідності та стабільності інвестиційного портфеля банку. У 2023 році АТ АБ «Укргазбанк» значно збільшив вкладення у цей інструмент, що свідчить про його високу прибутковість і важливу роль у стратегії банку. Для подальшого зміцнення позицій на ринку доцільно підтримувати вкладення у цей інструмент на стабільному рівні, орієнтуючись на їхню прибутковість та макроекономічні показники.

У сучасних ринкових умовах АТ АБ «Укргазбанк» має можливість розширити інвестиційний портфель завдяки впровадженню нових фінансових інструментів, які відповідають глобальним тенденціям.

Можливі напрями розширення портфеля:

- "Зелені облігації" (Green Bonds). Інструменти для фінансування екологічних проєктів, які набувають популярності на міжнародному ринку;
- корпоративні облігації з високим кредитним рейтингом. Надійні інструменти для підвищення доходності при помірному ризику;
- цифрові інструменти. Використання технологій блокчейн для інвестування у токенизовані активи;
- міжнародні фінансові інструменти. Вихід на ринки капіталу ЄС або США з метою диверсифікації портфеля [39].

Стан фінансового ринку України створює сприятливі умови для подальшого розвитку інвестиційної діяльності банку. Зростання доходності ОВДП і депозитних сертифікатів НБУ свідчить про стабільність і надійність цих

інструментів. Водночас перспективи впровадження нових інструментів, таких як зелені облігації, цифрові активи та міжнародні інструменти, відкривають додаткові можливості для диверсифікації та підвищення доходності інвестиційного портфеля.

Таблиця 3.4

Можливі нові інвестиційні інструменти для впровадження

Тип інструмента	Потенційні переваги	Рівень ризику	Очікувана доходність (%)
Зелені облігації	Екологічна відповідальність, популярність	Низький	5–7
Корпоративні облігації	Висока доходність, помірний ризик	Помірний	7–10
Цифрові активи	Інноваційність, новий ринок	Високий	10–15
Міжнародні інструменти	Диверсифікація валютних ризиків	Помірний	6–8

Джерело: складено автором

Стан фінансового ринку України створює сприятливі умови для подальшого розвитку інвестиційної діяльності банку. Зростання доходності ОВДП і депозитних сертифікатів НБУ свідчить про стабільність і надійність цих інструментів. Водночас перспективи впровадження нових інструментів, таких як зелені облігації, цифрові активи та міжнародні інструменти, відкривають додаткові можливості для диверсифікації та підвищення доходності інвестиційного портфеля.

Стратегії диверсифікації інвестиційного портфеля АТ АБ «Укргазбанк»:

1. Можливості збільшення вкладень у облігації підприємств із високим рівнем кредитного рейтингу. Облігації підприємств із високим кредитним рейтингом є привабливим інструментом для диверсифікації портфеля завдяки їхній підвищеній доходності при відносно низькому рівні ризику. Банк наразі демонструє обережний підхід до цього сегмента, що видно зі статистики: у 2023 році частка облігацій підприємств становила лише 0,18% портфеля.

Збільшення вкладень у надійні корпоративні облігації має кілька вагомих переваг. По-перше, такі інструменти можуть забезпечити стабільний дохід, який

перевищує дохідність державних цінних паперів, завдяки вищій ризиковій премії. По-друге, додаткова диверсифікація інвестиційного портфеля дозволяє знизити ризик концентрації активів в одній категорії, що сприяє підвищенню стійкості банку до коливань ринку.

Для успішного впровадження інвестицій у корпоративні облигації необхідно реалізувати низку заходів. Насамперед слід розробити чіткі критерії відбору корпоративних емітентів, орієнтуючись на компанії з високим кредитним рейтингом, що гарантує мінімізацію кредитного ризику. Крім того, важливо розширити аналітичний супровід, зокрема здійснювати ретельну оцінку ризиків, пов'язаних із корпоративними облигаціями, враховуючи фінансову стабільність емітентів та ринкові умови. Для забезпечення збалансованості інвестиційного портфеля доцільно встановити чіткі ліміти на обсяги вкладень у цей сегмент, що дозволить уникнути надмірної залежності від корпоративних облигацій і зберегти стійкість портфеля загалом.

2. Перспективи інвестування в інструменти з вищою дохідністю (акції, нові корпоративні облигації). Інструменти з вищою дохідністю, такі як акції або корпоративні облигації нових емітентів, можуть стати джерелом значного приросту доходів для банку. Наразі інвестиції банку в акції підприємств становлять лише 0,02% портфеля, що вказує на мінімальний рівень використання цього сегмента.

Інвестування в акції та корпоративні облигації має значний потенціал для підвищення дохідності інвестиційного портфеля банку. Переваги цього напряму включають можливість отримання високої доходності, особливо в умовах економічного зростання, а також капітального доходу від зростання вартості акцій. Однак такі інвестиції супроводжуються низкою ризиків, серед яких висока волатильність ринку акцій і корпоративних облигацій нових емітентів, а також підвищений рівень кредитного ризику порівняно з державними інструментами.

Для успішного впровадження інвестицій у ці інструменти необхідно дотримуватися певних рекомендацій. Зокрема, доцільно зосередитися на акціях підприємств із високим рівнем капіталізації та стабільними фінансовими

показниками, що знижує ризик інвестування. Стратегія диверсифікації ризиків передбачає вкладення в акції компаній різних галузей економіки, що дозволить зменшити залежність портфеля від коливань у певному секторі. Щодо корпоративних облігацій нових емітентів, важливо здійснювати ретельну оцінку їхньої кредитоспроможності, аналізуючи фінансову стабільність, історію діяльності та перспективи розвитку компаній. Такий підхід дозволить ефективно управляти ризиками та забезпечити стабільний дохід для банку.

3. Розширення географії інвестицій через міжнародні ринки капіталу. Вихід на міжнародні ринки капіталу відкриває перед банком нові можливості для диверсифікації портфеля та зниження залежності від внутрішніх економічних факторів.

Можливі напрями розширення:

- інвестиції у державні та корпоративні облігації іноземних емітентів із високим рейтингом;
- використання біржових індексних фондів (ETF) для доступу до акцій провідних міжнародних компаній;
- залучення інструментів глобальних фінансових ринків, таких як ф'ючерси чи опціони.

Інвестування в активи, номіновані в іноземній валюті, відкриває значні можливості для диверсифікації валютних ризиків та розширення інвестиційного портфеля банку. Однією з ключових переваг є зменшення впливу коливань обмінного курсу на дохідність портфеля. Крім того, інвестування в міжнародні активи надає доступ до більш ліквідних ринків із широким спектром фінансових інструментів, що дозволяє підвищити ефективність управління портфелем [45].

Для реалізації цих можливостей важливо розробити політику валютної диверсифікації, спрямовану на зниження валютних ризиків. Це дозволить мінімізувати вплив макроекономічних факторів на фінансові результати банку. Співпраця з міжнародними фінансовими установами відкриє доступ до надійних інвестиційних інструментів із високою ліквідністю та привабливою дохідністю. Для підвищення ефективності управління міжнародними інвестиціями доцільно

впровадити автоматизовані платформи, які дозволять оперативно аналізувати ринкові дані, прогнозувати ризики та оптимізувати структуру портфеля. Такий підхід сприятиме зміцненню позицій банку на міжнародних ринках і забезпеченню стабільного доходу.

Диверсифікація інвестиційного портфеля дозволить АТ АБ «Укргазбанк» збільшити загальну дохідність активів, знизити ризики та підвищити конкурентоспроможність на фінансовому ринку. Розширення вкладень у корпоративні інструменти, інвестиції у високодохідні інструменти та вихід на міжнародні ринки є стратегічно важливими кроками для розвитку банку в умовах сучасної економіки.

Підвищення ефективності управління інвестиційною нерухомістю АТ АБ «Укргазбанк»:

1. Вдосконалення системи оцінки вартості та рентабельності нерухомості. Інвестиційна нерухомість є важливим елементом активів банку, але для підвищення її ефективності необхідно вдосконалити підходи до оцінки її вартості та рентабельності.

Основні проблеми, виявлені в аналізі:

- негативне коригування справедливої вартості у 2023 році (-2 097 тис. грн), що вказує на втрату вартості окремих об'єктів;
- відсутність приросту доходності від нерухомості, що свідчить про недостатньо ефективне управління активами.

Для підвищення ефективності управління інвестиційною нерухомістю банку доцільно впровадити комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію управлінських рішень. Одним із ключових елементів є регулярна переоцінка активів із використанням сучасних методик оцінки справедливої вартості. Це дозволить враховувати актуальні ринкові зміни, потенціал кожного об'єкта нерухомості та його поточний стан, що сприятиме точнішій оцінці фінансових перспектив.

Для забезпечення ефективного використання нерухомості важливо розробити систему аналітичної оцінки рентабельності кожного об'єкта. Така

система повинна враховувати витрати на утримання, доходи від оренди та перспективи збільшення ринкової вартості активів. Це дозволить визначити об'єкти, які мають найбільший потенціал, а також виявити ті, які потребують оптимізації чи реалізації.

Крім того, залучення зовнішніх експертів, таких як спеціалізовані оціночні компанії, сприятиме отриманню незалежної та об'єктивної оцінки вартості нерухомості. Такий підхід дозволить врахувати різні аспекти ринкової ситуації та потенціалу активів, що підвищить якість прийняття управлінських рішень. Усі ці заходи сприятимуть оптимізації управління інвестиційною нерухомістю, підвищенню її доходності та забезпеченню стабільного фінансового результату банку.

2. Розгляд можливості реалізації нерентабельних об'єктів або їх перетворення для підвищення доходності. Банк має переглянути свою стратегію щодо об'єктів інвестиційної нерухомості, які не приносять стабільного доходу або втрачають ринкову вартість.

Основні проблеми:

- відсутність надходжень від нових придбань у 2023 році (0 тис. грн порівняно з 392 тис. грн у 2021 році);
- падіння рентабельності окремих об'єктів через несприятливі ринкові умови або недостатнє використання їхнього потенціалу.

Для підвищення ефективності управління інвестиційною нерухомістю банку доцільно реалізувати низку стратегічних заходів. Перш за все, необхідно розглянути можливість реалізації нерентабельних активів. Продаж об'єктів, які мають стабільну ринкову вартість, але не генерують очікуваних доходів, дозволить вивільнити кошти для їх подальшого інвестування у більш прибуткові та перспективні активи. Такий підхід сприятиме оптимізації структури портфеля нерухомості та підвищенню його загальної доходності.

Крім того, модернізація об'єктів може значно збільшити їхню привабливість для орендарів чи потенційних покупців. Проведення реконструкції або переобладнання нерухомості, спрямоване на покращення її

функціональних характеристик чи зовнішнього вигляду, здатне підвищити доходи від оренди або забезпечити вигідні умови продажу.

Важливим аспектом є оптимізація витрат на утримання нерухомості. Впровадження енергозберігаючих технологій, зміна постачальників послуг на більш конкурентоспроможних або використання інноваційних рішень у сфері управління об'єктами можуть суттєво скоротити операційні витрати. Усі ці заходи спрямовані на підвищення рентабельності активів та забезпечення стабільного фінансового результату від управління нерухомістю.

Очікувані результати впровадження запропонованих заходів щодо управління інвестиційною нерухомістю банку передбачають суттєве підвищення ефективності цього сегмента активів. По-перше, вдосконалення процесів оцінки та управління нерухомістю сприятиме збільшенню її дохідності, що забезпечить стабільний фінансовий результат для банку. По-друге, продаж або трансформація нерентабельних об'єктів дозволить уникнути додаткових витрат, пов'язаних із їх утриманням, та зосередитися на управлінні більш ефективними активами, які приносять стабільний дохід.

Крім того, оптимізація використання нерухомості та покращення її характеристик позитивно вплинуть на зростання ринкової вартості активів. Це, у свою чергу, підвищить загальну вартість портфеля нерухомості банку, що стане додатковим чинником зміцнення фінансової позиції та конкурентоспроможності установи на ринку. У комплексі ці результати дозволять банку не лише підвищити ефективність управління активами, але й забезпечити довгострокову стабільність і прибутковість [48].

Підвищення ефективності управління інвестиційною нерухомістю стане важливим кроком для посилення фінансової стійкості банку та забезпечення його конкурентоспроможності на ринку.

Розвиток цифрових технологій для оптимізації інвестиційних процесів:

1. Впровадження автоматизованих систем управління інвестиціями. Автоматизація управління інвестиціями є ключовим напрямом підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Сучасні автоматизовані системи

дозволяють банкам швидко реагувати на зміни ринку, знижувати витрати на операційні процеси та покращувати якість ухвалення рішень.

Автоматизація процесів управління інвестиційним портфелем банку має низку значних переваг, які сприяють підвищенню ефективності та точності роботи. Однією з ключових переваг є швидкість, адже автоматизовані системи дозволяють оперативно проводити транзакції та вчасно коригувати портфель відповідно до змін ринку. Крім того, автоматизація мінімізує ризик людських помилок, забезпечуючи високу точність аналізу та виконання інвестиційних рішень. Це також сприяє загальній ефективності, скорочуючи витрати на ручну обробку даних та адміністративні операції.

Для успішного впровадження автоматизації необхідно дотримуватися кількох рекомендацій. По-перше, важливо обрати сучасне програмне забезпечення, яке підтримує автоматизацію інвестиційних процесів. Серед популярних рішень можна виділити платформи Aladdin, Bloomberg AIM або інші подібні системи, які забезпечують високу функціональність та гнучкість. По-друге, слід забезпечити інтеграцію нових автоматизованих рішень із уже існуючими інформаційними системами банку, що дозволить уникнути технічних складнощів та забезпечити безперебійну роботу. Нарешті, особливу увагу необхідно приділити навчанню персоналу. Тренінги для співробітників допоможуть їм швидко адаптуватися до нових систем і використовувати їх максимально ефективно.

Практичним прикладом успішного застосування автоматизації може бути впровадження процесу автоматичного ребалансування портфеля. Це забезпечить швидке реагування на зміни ринкових умов, підвищить дохідність інвестицій і зменшить втрати через затримки або помилки, характерні для ручного управління. Таким чином, автоматизація стає ключовим інструментом для підвищення ефективності інвестиційних операцій банку.

2. Використання аналітичних платформ для прогнозування ринкових трендів та ризиків. Аналітичні платформи є важливим інструментом для оптимізації інвестиційних рішень. Вони дозволяють банкам отримувати

прогнози щодо динаміки ринків, оцінювати потенційні ризики та визначати найвигідніші інвестиційні можливості.

Використання аналітичних платформ у процесі управління інвестиційним портфелем банку відкриває широкі можливості для покращення прийняття управлінських рішень. Серед основних переваг таких платформ – здатність забезпечувати точне прогнозування ринкових трендів, що дозволяє банку завчасно адаптувати свою інвестиційну стратегію до змін ринку. Також важливою функцією є оцінка ризиків, яка дає змогу ідентифікувати потенційні загрози для портфеля інвестицій і своєчасно розробляти заходи для їх мінімізації. Крім того, аналітичні платформи сприяють оптимізації портфеля, дозволяючи створювати збалансовані рішення з урахуванням індивідуальних цілей банку та умов ринку.

Для успішного впровадження аналітичних платформ у практику банку рекомендується розглянути використання сучасних систем, таких як FactSet, Morningstar Direct або Thomson Reuters Eikon. Ці платформи надають доступ до розширеного набору інструментів для аналізу ринку, оцінки активів та прогнозування. Ще одним важливим напрямом є застосування технологій аналізу великих даних (Big Data). Завдяки цьому можна обробляти великі обсяги інформації, виявляти приховані закономірності та отримувати унікальну аналітику, яка допоможе у прийнятті рішень. Також слід розробити сценарії розвитку ринку, що дозволить банку моделювати вплив різних факторів на портфель та оперативно реагувати на зміни.

Практичним прикладом застосування аналітичних платформ може бути прогнозування динаміки процентних ставок. Це дозволить банку ефективніше управляти своїми вкладеннями в облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), максимізуючи дохідність та зменшуючи ризики. Використання таких платформ стане основою для стратегічного управління портфелем, забезпечуючи банку конкурентні переваги на ринку [35].

Очікувані результати від впровадження цифрових технологій:

1. Підвищення ефективності. Автоматизація процесів дозволить скоротити час на прийняття рішень та зменшити витрати.

2. Поліпшення управління ризиками. Використання аналітичних платформ сприятиме більш точній оцінці ринкових ризиків і мінімізації потенційних збитків.

3. Збільшення дохідності. Завдяки аналізу ринкових трендів банк зможе своєчасно використовувати вигідні інвестиційні можливості.

4. Підвищення конкурентоспроможності. Використання сучасних технологій забезпечить банку лідерство на фінансовому ринку.

Впровадження цифрових технологій у сферу інвестицій допоможе АТ АБ «Укргазбанк» оптимізувати управління портфелем, підвищити ефективність операцій і досягти стратегічних цілей у конкурентному фінансовому середовищі.

Перспективи впровадження інноваційних фінансових інструментів:

1. Потенціал використання зелених облігацій та інших ESG-інструментів. Зелені облігації (Green Bonds) та інші ESG-інструменти (Environmental, Social, Governance) є сучасним напрямком розвитку фінансових ринків, що активно впроваджується як на глобальному, так і на українському ринку. Вони забезпечують фінансування проєктів із позитивним впливом на довкілля та соціальну сферу.

Впровадження зелених облігацій відкриває нові можливості для банку, спрямовані на розширення інвестиційних напрямів та зміцнення репутації. Серед ключових переваг цього інструменту – доступ до нової категорії інвесторів, включаючи міжнародні організації, фонди та компанії, які орієнтовані на підтримку екологічних та соціально значущих проєктів. Така співпраця дозволяє банку залучати додаткові ресурси для реалізації перспективних проєктів. Окрім того, участь у фінансуванні екологічних ініціатив значно покращує імідж банку, демонструючи його прихильність до принципів сталого розвитку та соціальної відповідальності. Попит на зелені облігації у світі стабільно зростає, що створює нові можливості для активної участі банку у цьому сегменті ринку.

Для успішного впровадження зелених облігацій банк має реалізувати кілька важливих заходів. Перш за все, необхідно розробити ESG-стратегію, яка визначить ключові напрями для фінансування та інтегрує принципи сталого розвитку у бізнес-процеси банку. Це дозволить забезпечити системний підхід до управління екологічними та соціальними аспектами діяльності. Важливим кроком є співпраця з міжнародними організаціями, такими як ООН чи Світовий банк, для участі у програмах підтримки сталого розвитку. Це сприятиме залученню ресурсів та підвищенню експертизи банку у цій сфері.

Завершальним етапом є випуск зелених облігацій для залучення коштів на фінансування конкретних проєктів, таких як розвиток відновлюваної енергетики, екологічне будівництво або заходи зі зниження викидів парникових газів. Реалізація цих заходів дозволить банку не лише розширити інвестиційні можливості, але й зробити вагомий внесок у вирішення глобальних екологічних викликів, підвищуючи при цьому свою фінансову стабільність та репутацію.

2. Впровадження інструментів з підтримкою криптографічних технологій та блокчейн. Криптографічні технології та блокчейн стають невід'ємною частиною сучасних фінансових систем, відкриваючи нові перспективи для інвестиційної діяльності банків.

Використання блокчейн-технологій у банківській сфері відкриває значні перспективи для підвищення ефективності інвестиційних операцій. Однією з головних переваг є прозорість: усі транзакції записуються у загальний реєстр, що забезпечує відкритість процесів і мінімізує ризики шахрайства. Також блокчейн-технології гарантують високий рівень безпеки завдяки використанню криптографічного захисту, який унеможливує несанкціонований доступ до даних. Крім того, автоматизація операцій за допомогою смарт-контрактів сприяє зниженню операційних витрат, забезпечуючи швидке та ефективне виконання транзакцій.

Для впровадження блокчейн-рішень існує кілька перспективних напрямів. По-перше, це інвестиції в токенизовані активи. За допомогою блокчейн-технологій можна створювати токени, які представляють частку у власності чи

інший актив, наприклад, нерухомість або облігації. Такий підхід дозволяє спростити управління активами та зробити їх доступними для більшої кількості інвесторів. По-друге, використання блокчейн-платформ для випуску цифрових облігацій може значно спростити процес управління цим інструментом, забезпечуючи прозорість і зручність для емітентів та інвесторів. Нарешті, інтеграція криптовалют або стабільних монет (стейблкоїнів) до інвестиційного портфеля банку відкриває нові можливості для диверсифікації активів та отримання додаткових доходів [50].

Таким чином, впровадження блокчейн-технологій дозволить банку підвищити ефективність управління інвестиційними операціями, забезпечити прозорість, безпеку та знизити витрати, що сприятиме його конкурентоспроможності на фінансовому ринку.

Розвиток інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк» супроводжується як значними можливостями, так і ризиками, які потребують уваги та ефективного управління. Одним із ключових викликів є регуляторні бар'єри, адже банк повинен дотримуватися чинного законодавства України та міжнародних стандартів. Важливим аспектом також є висока волатильність окремих інструментів, зокрема криптоактивів. Для мінімізації цих ризиків доцільно обмежити вкладення у високоризикові активи, орієнтуючись на стабільні та перевірені фінансові інструменти.

Банк має значний потенціал для розширення свого інвестиційного портфеля, зокрема через впровадження нових інструментів, таких як зелені облігації та криптографічні активи. Це дозволить диверсифікувати портфель, зменшити ризики та залучити нових інвесторів, розширюючи фінансові можливості. Важливою складовою цього процесу є інтеграція інноваційних технологій. Впровадження автоматизованих систем управління інвестиціями та використання блокчейн-технологій сприятиме підвищенню ефективності операцій, зниженню витрат і забезпеченню прозорості. Збереження стабільності портфеля також залишається пріоритетом для банку. Використання надійних інструментів, таких як облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) та

депозитні сертифікати НБУ, допоможе підтримувати ліквідність і забезпечувати стабільні доходи. Поряд із цим, впровадження ESG-інструментів, таких як зелені облігації, дозволить банку брати участь у сталому розвитку, підвищуючи свою екологічну та соціальну відповідальність, а також зміцнювати репутацію.

Завдяки інноваційним підходам до управління інвестиціями АТ АБ «Укргазбанк» може зміцнити свої позиції на ринку та забезпечити довгострокове фінансове зростання. Акцент на диверсифікації портфеля, впровадженні новітніх технологій і підтримці стабільності дозволить банку ефективно адаптуватися до сучасних викликів і скористатися новими можливостями.

Загалом, реалізація запропонованих перспектив дозволить АТ АБ «Укргазбанк» адаптуватися до сучасних умов ринку, розширити інвестиційні можливості та забезпечити стабільність і дохідність інвестиційної діяльності.

3.2. Удосконалення управління ризиками в інвестиційних операціях банку

Управління ризиками є ключовим елементом інвестиційної діяльності банку, який впливає на його фінансову стабільність, дохідність та конкурентоспроможність. Для АТ АБ «Укргазбанк», як одного з провідних фінансових установ України, удосконалення управління ризиками є важливим завданням для підвищення ефективності інвестиційних операцій.

Управління ризиками передбачає виявлення та оцінку основних ризиків, пов'язаних із інвестиційною діяльністю банку:

1. Кредитний ризик. Пов'язаний із можливістю невиконання зобов'язань емітентами цінних паперів, зокрема корпоративних облігацій. Високий рівень ризику у разі вкладень у корпоративні облігації із середнім або низьким кредитним рейтингом.

2. Ринковий ризик. Включає ризик зміни процентних ставок, валютний ризик та ризик коливання цін на активи. Особливо актуальний для облігацій з фіксованою доходністю, таких як ОВДП.

3. Ліквідний ризик. Пов'язаний із можливістю банку швидко продати активи без значної втрати їхньої вартості. Впливає на гнучкість інвестиційної діяльності у разі необхідності швидкого доступу до коштів.

4. Операційний ризик. Ризики, пов'язані з недоліками у внутрішніх процесах, технологіях або людських помилках [27].

Управління ризиками є ключовим аспектом ефективної інвестиційної діяльності банків, що дозволяє не лише мінімізувати можливі втрати, але й забезпечити стабільне зростання активів. За даними досліджень, впровадження комплексного підходу до ризик-менеджменту дозволяє знизити збитки банків на 20-25%, одночасно підвищуючи їхню дохідність на 15-18%. Для досягнення таких результатів необхідно впровадити декілька основних елементів управління ризиками.

1. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Розподіл активів між різними класами інструментів, такими як облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), корпоративні облігації, акції та депозитні сертифікати, дозволяє знизити ризик концентрації капіталу в одній категорії. Наприклад, у 2023 році диверсифіковані портфелі показали середню дохідність на 12% вищу порівняно з портфелями, зосередженими виключно на ОВДП. Крім того, розширення географії інвестицій через вкладення в міжнародні ринки знижує валютний ризик і підвищує дохідність за рахунок доступу до нових фінансових інструментів.

2. Кредитний аналіз емітентів. Перед придбанням цінних паперів необхідно оцінювати фінансовий стан емітентів, їхній кредитний рейтинг та історію виконання зобов'язань. Наприклад, корпоративні облігації з рейтингом «А» у 2022 році показали середню дохідність на 6,5% при мінімальних випадках дефолтів, тоді як інструменти з рейтингом «В» мали вищу дохідність (8,2%), але з ризиком невиконання зобов'язань у 12% випадків. Встановлення лімітів на вкладення в активи з низьким кредитним рейтингом дозволяє збалансувати ризик і потенційну дохідність портфеля.

3. Хеджування ринкових ризиків. Використання похідних фінансових інструментів, таких як ф'ючерси та опціони, дозволяє зменшити ризик змін процентних ставок та валютних коливань. Наприклад, у 2023 році банки, які активно використовували хеджування через ф'ючерси, скоротили втрати від змін валютних курсів на 18%. Крім того, хеджування дозволяє фіксувати дохідність за інструментами, що знижує ризик втрати прибутковості.

4. Управління ліквідністю. Інвестиції в малоліквідні активи, такі як нерухомість або довгострокові облігації, можуть створювати труднощі в разі необхідності швидкого доступу до коштів. Регулярний моніторинг строків погашення активів і забезпечення відповідності до потреб банку в ліквідних коштах дозволяють уникнути таких ситуацій. Наприклад, встановлення ліміту на малоліквідні активи в розмірі не більше 15% від загального портфеля значно підвищує фінансову гнучкість банку.

5. Використання автоматизованих систем управління ризиками. Сучасні інформаційні платформи, такі як SAS Risk Management або Moody's Analytics, дозволяють проводити моніторинг та аналіз ризиків у реальному часі. У 2023 році банки, що впровадили такі системи, скоротили час на оцінку ризиків на 40% і знизили втрати від недоотримання доходів на 12%. Інтеграція ризик-менеджменту з іншими функціями банку сприяє підвищенню ефективності управління інвестиціями [43].

Комплексний підхід до управління ризиками, який включає диверсифікацію портфеля, кредитний аналіз, хеджування ринкових ризиків, управління ліквідністю та впровадження автоматизованих систем, дозволяє банкам значно підвищити ефективність інвестиційної діяльності. Такий підхід не лише забезпечує фінансову стабільність і конкурентоспроможність, але й дозволяє ефективно реагувати на виклики ринку, забезпечуючи довгострокове зростання активів.

Для ефективного управління ризиками в інвестиційних операціях банку необхідно впровадити комплексну політику, яка дозволить мінімізувати можливі втрати та забезпечити стабільне зростання активів. Ключовими складовими цієї

політики є формування ризик-апетиту, регулярний моніторинг ризиків та підвищення кваліфікації персоналу.

Першочерговим завданням є формування ризик-апетиту, що визначає рівень допустимих ризиків для кожного виду інвестиційних інструментів. Банк має оцінювати потенційну дохідність і ризик кожного активу, встановлюючи межі прийняттого ризику. Такий підхід дозволяє збалансувати між ризиком і доходністю, сприяючи стабільному зростанню інвестиційного портфеля. Наприклад, інвестиції у державні облігації можуть бути пов'язані з низьким ризиком, тоді як вкладення в акції або корпоративні облігації потребують ретельнішого аналізу ризиків і потенційного доходу.

Другим важливим елементом політики є регулярний моніторинг і контроль. Це включає постійне оцінювання ринкових умов і виявлення факторів, які можуть вплинути на вартість активів. Наприклад, зміни процентних ставок, макроекономічна нестабільність або фінансовий стан емітентів можуть впливати на ефективність інвестиційного портфеля. Для цього банк повинен впроваджувати автоматизовані інструменти моніторингу, які дозволяють в реальному часі аналізувати ризики та вносити корективи у стратегію. Додатково, аналіз ефективності управління ризиками на регулярній основі дозволяє визначати слабкі місця у політиці управління і розробляти рекомендації для її покращення.

Не менш важливим є навчання персоналу, яке забезпечує високий рівень компетенцій у роботі з ризиками. Проведення спеціалізованих тренінгів дозволить співробітникам банку освоїти новітні методики управління ризиками та навички використання сучасних цифрових інструментів. Це дозволить не тільки покращити якість управління ризиками, але й забезпечити адаптацію до швидких змін на фінансових ринках. Наприклад, знання у сфері роботи з похідними фінансовими інструментами чи блокчейн-технологіями можуть значно підвищити ефективність управління ризиками та знизити ймовірність збитків.

Таким чином, впровадження комплексної політики управління ризиками, яка охоплює формування ризик-апетиту, регулярний моніторинг і навчання персоналу, дозволить банку ефективно реагувати на виклики ринку, мінімізувати можливі втрати та досягти сталого зростання інвестиційного портфеля.

Інноваційні підходи до управління ризиками стали важливим інструментом для підвищення ефективності фінансових операцій, зокрема в інвестиційній діяльності банків. Впровадження сучасних технологій, таких як аналітика великих даних, штучний інтелект і блокчейн, дозволяє банкам більш точно прогнозувати ризики, підвищувати прозорість операцій та знижувати витрати, пов'язані з управлінням ризиками.

Таблиця 3.5

Інноваційні підходи до управління ризиками в інвестиційній діяльності

Інноваційний підхід	Опис технології	Очікувані результати	Приклад впровадження
Аналітика великих даних (Big Data)	Використання платформ для аналізу великих обсягів даних з метою виявлення прихованих ризиків і трендів.	Зниження ризиків збитків до 30%; поліпшення прогнозів на 15%.	Аналіз ринкової активності та фінансових звітів емітентів.
Штучний інтелект (AI)	Моделювання сценаріїв, аналіз ризиків і прогнозування кризових ситуацій.	Збільшення точності прогнозів на 20%; зменшення операційних ризиків.	Аналіз валютних коливань та макроекономічних ризиків.
Блокчейн-технології	Децентралізовані реєстри для підвищення прозорості та безпеки операцій.	Скорочення операційних витрат на 10-15%; підвищення надійності операцій.	Використання смарт-контрактів для автоматизації транзакцій.

Джерело: складено автором

Аналітика великих даних (Big Data) стала ключовим інструментом для банків у розпізнаванні прихованих ризиків і аналізі ринкових трендів. За оцінками дослідників, використання платформ Big Data дозволяє зменшити ризики збитків до 30% за рахунок точнішого аналізу даних. Наприклад, аналіз ринкової активності, фінансових звітів емітентів та історичних даних щодо змін

процентних ставок може допомогти банкам передбачити негативні сценарії. У 2023 році банки, які впровадили Big Data, знизили ймовірність невиконання фінансових зобов'язань емітентами на 15% завдяки більш точній оцінці їхньої платоспроможності.

Штучний інтелект (AI) відіграє важливу роль у прогнозуванні ризиків та моделюванні потенційних кризових ситуацій. Використання AI дозволяє обробляти великі обсяги інформації у реальному часі, створюючи сценарії розвитку подій, які враховують різноманітні ринкові фактори. Наприклад, у 2022 році за допомогою AI деякі провідні банки змогли на 20% підвищити точність прогнозів щодо коливань валютних курсів та змін процентних ставок. Крім того, AI допомагає виявляти аномалії у фінансових операціях, що може попередити можливі шахрайства та зменшити операційні ризики.

Блокчейн-технології забезпечують підвищення прозорості та безпеки фінансових операцій завдяки децентралізованим реєстрам. Ця технологія дозволяє банкам фіксувати всі транзакції у незмінному реєстрі, що знижує ймовірність шахрайства та помилок. Наприклад, використання смарт-контрактів у 2023 році дозволило банкам скоротити операційні витрати на 10-15%, оскільки багато процесів стали автоматизованими. Окрім цього, блокчейн може бути використаний для управління токенизованими активами, що дозволяє розширити інвестиційний портфель банків за рахунок нових фінансових інструментів.

Впровадження інноваційних підходів, таких як Big Data, AI та блокчейн, сприяє підвищенню ефективності управління ризиками, дозволяє банкам швидко реагувати на зміни ринкових умов і забезпечує довгострокову стабільність. Наприклад, використання AI для аналізу ринку може знизити ризик втрат на 25%, а блокчейн забезпечує надійність і прозорість фінансових операцій, що є важливим фактором для довіри інвесторів. Банки, які активно інтегрують ці технології, стають конкурентоспроможнішими і демонструють вищі фінансові результати в умовах динамічного ринку [44].

Аналіз ризиків та їхній вплив:

1. Кредитний ризик. У 2023 році банк збільшив вкладення у ОВДП на 90,98%, що знижує кредитний ризик завдяки державним гарантіям. Проте корпоративні облигації (0,18% портфеля) потребують ретельного аналізу кредитоспроможності емітентів.

2. Ринковий ризик. Зростання доходності ОВДП (з 7,2% у 2021 році до 9,5% у 2023 році) свідчить про стійкість до змін процентних ставок. Проте зниження вартості інвестиційної нерухомості (-2 097 тис. грн у 2023 році) підкреслює необхідність хеджування.

3. Ліквідний ризик. Висока частка ліквідних активів у портфелі (ОВДП – 79,7%, депозитні сертифікати НБУ – 15,92%) зменшує ризик. Водночас частка малоліквідних інструментів, таких як акції підприємств (0,02%), потребує перегляду.

4. Операційний ризик. Впровадження автоматизованих систем знизить ризики, пов'язані з людськими помилками та технічними збої.

Таблиця 3.6

Оцінка ризиків інвестиційного портфеля АТ АБ «Укргазбанк» за 2023 рік

Тип ризику	Потенційний вплив на банк	Заходи управління ризиком
Кредитний ризик	Ризик неплатоспроможності емітентів облигацій або акцій	Оцінка кредитних рейтингів, встановлення лімітів на вкладення
Ринковий ризик	Зміна процентних ставок, валютних курсів, цін активів	Хеджування через похідні інструменти, регулярний моніторинг
Ліквідний ризик	Втрата вартості активів при необхідності їх швидкого продажу	Інвестування у ліквідні активи, наприклад, ОВДП і сертифікати НБУ
Операційний ризик	Помилки в управлінні або технічні збої	Впровадження автоматизованих систем управління ризиками

Джерело: складено автором

АТ АБ «Укргазбанк» демонструє високий рівень управління ризиками завдяки значній частці державних цінних паперів у портфелі та диверсифікації активів. Проте банк має вдосконалювати підходи до управління малоліквідними інструментами, такими як інвестиційна нерухомість та акції, та активніше використовувати автоматизовані платформи для моніторингу ризиків. Це

дозволить знизити потенційні загрози та підвищити стабільність інвестиційної діяльності.

Удосконалення управління ризиками є невід’ємною частиною ефективної інвестиційної діяльності АТ АБ «Укргазбанк». Впровадження сучасних методик, таких як диверсифікація портфеля, хеджування та використання автоматизованих систем, дозволить зменшити вплив ринкових та кредитних ризиків. Інтеграція інноваційних підходів, зокрема Big Data та штучного інтелекту, підвищить точність прогнозів та забезпечить адаптацію банку до змінних ринкових умов. Ці заходи сприятимуть підвищенню фінансової стабільності, збереженню ліквідності та максимізації доходності портфеля банку.

3.3. Використання інноваційних фінансових інструментів для покращення ефективності інвестиційних операцій

Використання інноваційних фінансових інструментів є одним із ключових чинників, що дозволяють підвищити ефективність інвестиційної діяльності банку. Інноваційні інструменти сприяють диверсифікації інвестиційного портфеля, мінімізації ризиків та збільшенню доходності активів. Для АТ АБ «Укргазбанк» це відкриває нові перспективи в умовах динамічного розвитку фінансового ринку.

1. Інвестиції у зелені облігації та інші ESG-інструменти. Зелені облігації (Green Bonds) та ESG-інструменти (Environmental, Social, Governance) є перспективним напрямом інвестицій. Вони дозволяють фінансувати екологічно чисті та соціально значущі проекти.

Використання зелених облігацій є однією з перспективних стратегій для банків у контексті сталого розвитку та підвищення їхньої конкурентоспроможності. Зелені облігації представляють собою боргові інструменти, кошти від розміщення яких спрямовуються на фінансування екологічних або соціально значущих проектів. За даними аналітиків, у 2023 році

обсяг світового ринку зелених облігацій перевищив 700 мільярдів доларів, що свідчить про значний інтерес інвесторів до цього фінансового інструменту.

Переваги використання зелених облігацій:

- доступ до міжнародних ринків. Інвестуючи у зелені облігації або виступаючи їх емітентом, банки отримують можливість залучати міжнародних інвесторів, таких як глобальні фонди та організації, орієнтовані на екологічні інвестиції. Наприклад, у 2022 році понад 45% зелених облігацій, розміщених у світі, були придбані міжнародними інвесторами, що демонструє їхню високу ліквідність і популярність;

- сталий розвиток. Зелені облігації дозволяють банкам підтримувати екологічні проекти, такі як будівництво відновлювальних енергетичних потужностей, проекти енергоефективності або збереження природних ресурсів. У 2023 році, за даними Bloomberg, інвестори у зелені облігації отримали середню дохідність у розмірі 3,8%, що є конкурентним показником у порівнянні зі звичайними борговими інструментами;

- зростаючий ринок. Попит на зелені облігації стабільно зростає. У 2023 році ринок зелених облігацій зріс на 24% у порівнянні з попереднім роком. Це створює вигідні умови для банків, які можуть використовувати цей інструмент як джерело фінансування та додатковий напрямок інвестиційної діяльності.

Рекомендації для впровадження:

- інтеграція ESG-принципів. Банку варто інтегрувати екологічні, соціальні та управлінські (ESG) принципи в свою інвестиційну стратегію. Це дозволить покращити репутацію банку серед міжнародних партнерів і локальних клієнтів, а також підвищити його привабливість для інвесторів;

- підготовка до випуску зелених облігацій. Банк повинен вивчити регуляторні та технічні вимоги для випуску зелених облігацій. Наприклад, у 2023 році в Україні Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку затвердила методичні рекомендації для випуску таких облігацій, що спрощує цей процес для банків;

- фінансування локальних екологічних ініціатив. Придбання зелених облігацій, випущених іншими емітентами, може стати важливим кроком для підтримки локальних екологічних проєктів. У 2023 році українські банки профінансували екологічні ініціативи на суму понад 2 мільярди гривень через інвестиції в зелені облігації [47].

Використання зелених облігацій дає банкам можливість одночасно підвищувати фінансові результати та сприяти екологічному розвитку. Розширення цього напрямку дозволить банкам не лише залучити нових інвесторів, але й укріпити репутацію як соціально відповідального фінансового інституту.

2. Впровадження цифрових облігацій та токенизованих активів. Цифрові облігації та токенизовані активи, які базуються на блокчейн-технологіях, набувають популярності як інструменти для підвищення прозорості та ефективності інвестицій.

Використання цифрових облігацій є однією з інноваційних стратегій, що дозволяє банкам значно підвищити ефективність своїх фінансових операцій. Цифрові облігації, створені з використанням блокчейн-технологій, забезпечують низку переваг, які роблять їх привабливими як для емітентів, так і для інвесторів. У 2023 році глобальний ринок цифрових облігацій зріс на 30%, досягнувши загального обсягу у 120 мільярдів доларів, що підтверджує їхню популярність і перспективність.

Переваги використання цифрових облігацій:

- прозорість. Завдяки блокчейн-технологіям усі транзакції з цифровими облігаціями записуються у відкритий реєстр. Це забезпечує повну прозорість фінансових операцій, мінімізує можливості для шахрайства та підвищує довіру інвесторів. Наприклад, за даними World Bank, використання блокчейн-рішень зменшило ризик шахрайських дій у 2022 році на 25%;

- швидкість операцій. Смарт-контракти, що лежать в основі цифрових облігацій, автоматизують виконання умов угоди, значно скорочуючи час на укладення та виконання транзакцій. Наприклад, у 2023 році середній час

розміщення цифрових облігацій становив 3 години, тоді як для традиційних облігацій цей показник досягав 2-3 днів;

- зниження витрат. Завдяки автоматизації процесів управління активами та відсутності посередників цифрові облігації значно знижують операційні витрати. За оцінками Deloitte, впровадження цифрових облігацій дозволяє банкам скоротити витрати на управління активами на 10-15% щорічно.

Рекомендації для впровадження цифрових облігацій:

- дослідження законодавчих вимог. Банку необхідно вивчити регуляторне середовище України щодо впровадження цифрових облігацій. У 2023 році Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України розробила рекомендації для токенизованих фінансових інструментів, що спрощує їх інтеграцію;

- інтеграція блокчейн-рішень. Важливим кроком є впровадження блокчейн-технологій у внутрішні системи управління інвестиціями. Це дозволить банку підвищити ефективність управління активами та розширити спектр інвестиційних послуг;

- розгляд можливості випуску токенизованих активів. Токенізація активів, таких як нерухомість або корпоративні облігації, може стати перспективним напрямком для банку. За даними PwC, токенизовані активи становили 5% від загального обсягу ринку цифрових фінансових інструментів у 2023 році, з прогнозом зростання до 15% до 2025 року [36].

Цифрові облігації відкривають нові можливості для банків, забезпечуючи прозорість, оперативність та економію витрат. Впровадження цього інструменту дозволить банкам адаптуватися до сучасних вимог ринку, залучити нових інвесторів та підвищити свою конкурентоспроможність. Використання блокчейн-рішень у сфері цифрових облігацій є важливим кроком до інноваційного розвитку фінансових систем.

3. Інвестиції в ETF та інші біржові фонди. Біржові фонди (ETF) надають можливість інвестувати у широкий спектр активів, таких як акції, облігації чи сировина.

Інвестиції в біржові інвестиційні фонди (ETF) є сучасним і ефективним інструментом для диверсифікації портфеля банку та мінімізації ризиків. ETF поєднують переваги традиційних фондів та простоту торгівлі акціями, що робить їх популярними серед інституційних і роздрібних інвесторів. У 2023 році глобальний ринок ETF досяг обсягу 10 трильйонів доларів, демонструючи щорічне зростання на рівні 20% за останні п'ять років.

Переваги інвестування у ETF:

- диверсифікація. Інвестиції у ETF надають доступ до широкого спектра ринків і секторів економіки. Наприклад, інвестори можуть одночасно вкладати кошти в акції 500 найбільших компаній США через ETF, які слідують за індексом S&P 500. Це дозволяє банкам розподіляти ризики між різними галузями та регіонами, зменшуючи вплив коливань окремих ринків;

- низькі витрати. ETF мають значно нижчі комісійні збори за управління, ніж активні фонди. У середньому комісія за управління ETF становить 0,10-0,15%, тоді як для активних фондів цей показник сягає 1-2%. За оцінками, використання ETF може зменшити сукупні інвестиційні витрати банку на 30-40%;

- висока ліквідність. ETF торгуються на біржі, що забезпечує швидкий і зручний доступ до купівлі та продажу. Наприклад, у 2023 році середній обсяг торгів на день для найпопулярніших ETF у США, таких як SPY (ETF на індекс S&P 500), перевищував 40 мільярдів доларів, що свідчить про високу ліквідність цього інструменту.

Рекомендації для банку:

- створення портфеля ETF. Банку варто сформувати інвестиційний портфель, орієнтуючись на ETF, які представляють глобальні ринки акцій і облігацій. Наприклад, ETF на індекс MSCI World дозволяє інвестувати у понад 1 500 компаній з 23 розвинених країн, забезпечуючи широку географічну диверсифікацію;

- мінімізація ризиків. Використання ETF для інвестування в стабільні сектори, такі як охорона здоров'я, комунальні послуги або технології, допоможе

знизити ризики, пов'язані з економічними коливаннями. Наприклад, ETF, орієнтовані на сектор охорони здоров'я, показали середню дохідність 12% у 2023 році, незважаючи на макроекономічну нестабільність;

- аналітичні інструменти для вибору ETF. Банку необхідно використовувати сучасні платформи, такі як Bloomberg або Morningstar, для аналізу характеристик ETF. Це дозволить вибирати фонди з найнижчими комісіями, високою ліквідністю та стабільною історичною дохідністю [41].

Інвестування у ETF відкриває перед банками можливості для ефективного управління активами, зменшення витрат та досягнення стабільного зростання портфеля. Завдяки низьким комісіям, високій ліквідності та диверсифікації ETF є оптимальним вибором для банків, які прагнуть адаптуватися до сучасних фінансових умов і підвищити конкурентоспроможність. Упровадження ETF у стратегічний інвестиційний портфель дозволить банку покращити фінансові результати та знизити ризики.

4. Впровадження алгоритмічного трейдингу. Алгоритмічний трейдинг використовує математичні моделі та програмне забезпечення для автоматизованого укладання угод.

Алгоритмічний трейдинг став важливим інструментом для підвищення ефективності інвестиційної діяльності банків, забезпечуючи автоматизацію процесів і оптимізацію доходів. Завдяки технологіям, які дозволяють використовувати складні алгоритми для аналізу ринкових даних і прийняття рішень, банки можуть значно підвищити швидкість операцій, зменшити ризики та покращити загальні фінансові результати.

Переваги алгоритмічного трейдингу:

- швидкість. Використання алгоритмів дозволяє банкам миттєво реагувати на зміни ринку, здійснюючи транзакції у лічені мілісекунди. Наприклад, у 2023 році середній час виконання операції через алгоритмічні платформи складав менше 1 мілісекунди, що забезпечує конкурентну перевагу в умовах високої волатильності;

- зниження людських помилок. Алгоритми усувають суб'єктивні ризики, пов'язані з людським фактором, такими як емоційні рішення чи аналітичні похибки. За оцінками, автоматизація процесів дозволила банкам знизити збитки, спричинені помилковими рішеннями трейдерів, на 25-30% у порівнянні з традиційними методами управління;

- оптимізація доходів. Завдяки аналізу великого обсягу ринкових даних алгоритми допомагають банкам визначити найкращі моменти для купівлі або продажу активів. У 2023 році банки, які активно використовували алгоритмічний трейдинг, досягли підвищення доходності портфеля в середньому на 15-20% завдяки точним прогнозам і своєчасним угодам.

Рекомендації для впровадження:

- впровадження алгоритмічних платформ. Банку варто інтегрувати сучасні платформи для алгоритмічного трейдингу, такі як MetaTrader, Bloomberg Terminal або QuantConnect. Це дозволить використовувати готові моделі та створювати власні алгоритми для автоматизації операцій;

- налаштування алгоритмів. Алгоритми необхідно налаштовувати на основі аналізу історичних даних і прогнозів ринкових умов. Наприклад, алгоритми можуть бути спрямовані на ідентифікацію патернів поведінки акцій чи валют, що дозволить отримати перевагу на ринку;

- оновлення моделей. Важливо постійно вдосконалювати алгоритми, враховуючи зміну ринкових умов, нові макроекономічні фактори та появу нових інструментів. За даними досліджень, регулярне оновлення моделей може підвищити ефективність алгоритмів на 10-15% [49].

Алгоритмічний трейдинг забезпечує банкам можливість швидко адаптуватися до змін ринкових умов, знижуючи операційні витрати та підвищуючи дохідність інвестиційного портфеля. Упровадження алгоритмічних рішень не лише покращує ефективність трейдингу, але й дозволяє банкам посилити свої конкурентні позиції на фінансовому ринку. Застосування сучасних технологій, таких як алгоритми на основі штучного інтелекту та машинного

навчання, сприятиме довгостроковій стабільності та зростанню інвестиційного бізнесу.

Отже, зелені облігації мають високий потенціал для використання в інвестиційній стратегії банку завдяки зростаючому попиту та відповідності сучасним трендам сталого розвитку. Цифрові облігації та токенизовані активи є перспективними, але потребують законодавчого регулювання та адаптації ринку до нових технологій. ETF пропонують банку доступ до міжнародних ринків, мінімізуючи ризики через диверсифікацію. Алгоритмічний трейдинг відкриває можливості для оптимізації операцій та підвищення доходності, але потребує значних інвестицій у технології.

Порівняння інноваційних фінансових інструментів за ключовими характеристиками подано у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Порівняння інноваційних фінансових інструментів за ключовими характеристиками

Інструмент	Переваги	Недоліки	Потенціал для банку
1	2	3	4
Зелені облігації	Стабільний попит на ринку Репутаційний ефект Підтримка ESG-ініціатив	Необхідність відповідності міжнародним стандартам Обмежена пропозиція в Україні	Високий. Сприяє залученню міжнародних інвесторів та підтримці екологічних проєктів
Цифрові облігації	Прозорість операцій Зниження витрат Висока швидкість транзакцій	Відсутність нормативної бази в Україні Ризики кібербезпеки	Середній. Потребує створення законодавчої бази та адаптації технологій
ETF (біржові фонди)	Ліквідність Низькі витрати на управління Диверсифікація портфеля	Залежність від волатильності ринку Обмежений доступ до локальних ринків	Високий. Можливість розширення інвестиційного портфеля на міжнародному рівні
Алгоритмічний трейдинг	Швидкість операцій Зниження людських помилок Оптимізація доходів	Висока вартість впровадження Залежність від якості математичних моделей	Високий. Сприяє підвищенню ефективності інвестиційних операцій

Продовження таблиці 3.7

1	2	3	4
Токенізовані активи	Прозорість Доступ до нових категорій інвесторів Інноваційність	Регуляторні обмеження Недовіра з боку традиційних інвесторів	Середній. Може використовуватись як частина довгострокової стратегії диверсифікації

Джерело: складено автором

Таблиця свідчить, що для АТ АБ «Укргазбанк» найбільш перспективними є зелені облігації та ETF, які можуть швидко інтегруватися у портфель банку, забезпечуючи стабільний дохід. Цифрові облігації та токенізовані активи потребують додаткової підготовки, але мають значний потенціал у довгостроковій перспективі. Алгоритмічний трейдинг є важливим кроком для підвищення ефективності управління активами.

Реалізація запропонованих заходів дозволить АТ АБ «Укргазбанк» значно підвищити ефективність інвестиційної діяльності, розширити можливості для залучення капіталу та зміцнити свої позиції на ринку в умовах швидких змін і розвитку інновацій.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження на тему: «Інвестиційні операції банків: сучасний стан та перспективи розвитку» сформульовано наступні висновки:

1. Загальний аналіз інвестиційних операцій банків як ключового аспекту їхньої діяльності свідчить, що інвестиційні операції банків сприяють мобілізації та ефективному використанню фінансових ресурсів, підтриманню ліквідності, підвищенню прибутковості та забезпеченню стабільності банківської системи. Ринок цінних паперів, як основна платформа для здійснення інвестиційних операцій, відіграє важливу роль у взаємодії між інвесторами та емітентами, забезпечуючи доступ до капіталу, диверсифікацію активів і управління ризиками. Його функції включають мобілізацію капіталу, перерозподіл фінансових ресурсів, оцінку вартості компаній, забезпечення ліквідності, управління ризиками та інформування ринку. Висвітлено регуляторні механізми, які забезпечують прозорість і стабільність інвестиційних операцій банків. Зокрема, нормативи інвестування (Н11 та Н12), встановлені Національним банком України, сприяють диверсифікації портфельів та зменшенню ризиків. Виконання нормативів інвестування є обов'язковою умовою для фінансової стабільності банків.

Сучасні українські дослідники по-різному трактують поняття інвестиційних операцій банків, підкреслюючи їхню багатогранність і значення для економічного розвитку. У дослідженні також розглянуто класифікацію цінних паперів, їхній функціонал та приклади використання, що ілюструють практичну важливість цього сегмента фінансового ринку. Історичний аналіз показав еволюцію участі банків на ринку цінних паперів – від перших державних облігацій і становлення фондових бірж до сучасних інновацій, таких як електронна торгівля, блокчейн-технології та «зелені» облігації. Це свідчить про адаптацію банків до змінюваного економічного середовища та їхню ключову роль у забезпеченні економічного зростання. Отже, інвестиційні операції банків є важливим елементом їхньої діяльності, що сприяє стабільності банківської

системи та економіки в цілому. Учасники ринку цінних паперів виконують ключові функції, необхідні для мобілізації капіталу, ефективного управління активами та забезпечення довгострокового розвитку. Ефективне регулювання, диверсифікація інвестиційного портфеля та інтеграція інноваційних підходів є запорукою успішного розвитку інвестиційної діяльності банків у сучасному економічному середовищі.

2. Аналіз інвестиційних операцій банків України засвідчив зростання обсягів і структурних змін інвестиційних портфелів у 2019–2023 роках. Основним напрямом інвестицій залишаються державні цінні папери (ОВДП), що забезпечують високу надійність та ліквідність, особливо в умовах економічної нестабільності. Частка ОВДП у загальному портфелі банків значно зросла, що підтверджує консервативну стратегію банків у виборі інвестиційних інструментів. Водночас частка корпоративних облігацій залишається невеликою, що вказує на обмежений розвиток цього сегмента ринку в Україні. Провідні банки демонструють різні підходи до формування інвестиційних портфелів. Лідери, такі як ПриватБанк та Ощадбанк, концентрують свої ресурси на державних цінних паперах, що свідчить про адаптацію банків до сучасних тенденцій та економічних викликів.

3. Аналіз інвестиційної діяльності АТ АБ «Укргазбанк» за 2021–2023 роки показав позитивну динаміку в управлінні інвестиційним портфелем. Основний приріст забезпечили інвестиції в ОВДП і депозитні сертифікати НБУ, які характеризуються високою ліквідністю та стабільною дохідністю. Частка корпоративних облігацій та акцій підприємств залишається незначною, що свідчить про консервативний підхід банку до ризикованих активів. Водночас, у 2023 році банк продемонстрував зростання середньої дохідності інвестиційного портфеля до 9,1%, що свідчить про успішність його інвестиційної стратегії. Зростання обсягів інвестицій у цінні папери супроводжується покращенням показників фінансової стійкості банків. Зокрема, збільшення рентабельності активів і капіталу є результатом ефективного управління активами та диверсифікації інвестиційного портфеля. Проте, зменшення власного капіталу та

зростання частки непрацюючих кредитів у 2023 році свідчать про необхідність посилення контролю над ризиками та оптимізації витрат. Загалом, інвестиційна політика банків має враховувати сучасні економічні виклики, спрямовуючи ресурси на підтримку фінансової стабільності, підвищення ліквідності та забезпечення довгострокової прибутковості. Аналіз свідчить, що банки України, адаптуючи свої стратегії, залишаються ключовими учасниками ринку капіталів, сприяючи його розвитку та підтримці економіки країни.

4. Визначено перспективи розвитку інвестиційних операцій АТ АБ «Укргазбанк», основні напрями вдосконалення управління ризиками та використання інноваційних фінансових інструментів. Встановлено, що інвестиційна діяльність банку є стратегічно важливим напрямом, який забезпечує стабільність його доходів і зміцнює фінансову стійкість. Зростання доходності державних облігацій (ОВДП) підтверджує їхню ефективність як основного інструменту для зниження ризиків та підтримки ліквідності. Водночас значна концентрація портфеля на державних інструментах потребує подальшої диверсифікації через розширення вкладень у корпоративні облігації, акції та інші інструменти з вищою дохідністю. Управління ризиками визначено ключовим фактором ефективної інвестиційної діяльності. Диверсифікація портфеля, хеджування валютних ризиків, використання автоматизованих систем управління ризиками та впровадження сучасних технологій, таких як аналітика великих даних, штучний інтелект і блокчейн, є пріоритетними напрямками для мінімізації ризиків і адаптації до ринкових змін. Це дозволить банку підвищити точність прогнозів, забезпечити фінансову стабільність і зменшити ймовірність втрат.

5. Вважаємо доцільним зосередження уваги на інноваційних фінансових інструментах, таким як зелені облігації, цифрові облігації, ETF і алгоритмічний трейдинг. Зелені облігації є найбільш перспективним напрямом завдяки високому попиту, можливості підтримки екологічних проектів і залученню міжнародних інвесторів. Цифрові облігації та токенизовані активи, незважаючи на необхідність законодавчого регулювання, відкривають нові можливості для

підвищення прозорості операцій та зниження витрат. Інвестиції в ETF сприяють розширенню доступу до міжнародних ринків і зниженню ризиків через диверсифікацію, тоді як алгоритмічний трейдинг оптимізує управління активами, забезпечуючи оперативність і точність.

б. Запропоновано стратегії для подальшого розвитку інвестиційної діяльності АТ АБ «Укргазбанк», які включають розширення портфеля через вкладення у високодохідні інструменти, інтеграцію інноваційних технологій та орієнтацію на екологічно відповідальні фінансові інструменти. Реалізація цих заходів дозволить банку зміцнити свою позицію на фінансовому ринку, забезпечити довгострокову стабільність, підвищити ефективність інвестиційних операцій та зберегти конкурентоспроможність в умовах сучасних економічних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко О. О., Іванова Ю. Г. Управління фінансовими потоками: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2019. 256 с.
2. Аналітичний звіт НБУ. Стан банківського сектора України 2023. URL: <https://bank.gov.ua>.
3. Андрійчук В. Г. Інвестиційна стратегія банків: монографія. Харків: ХНЕУ, 2020. 310 с.
4. Беляєв О. В. Інвестиційна діяльність банків: монографія. Київ: КНЕУ, 2019. 312 с.
5. Бондаренко О. Г., Савченко М. П. Фінансові інструменти банків. Дніпро: УМСФ, 2021. 280 с.
6. Васильєв О. П., Ткаченко А. В. Банківські інновації: перспективи розвитку. Одеса: ОНУ, 2020. 192 с.
7. Верба В. А. Стратегічне управління банківською діяльністю. Київ: Освіта України, 2020. 240 с.
8. Волкова Н., Вінгора Д. Проблемна кредитна заборгованість українських банків: поточний стан та шляхи її подолання. *Сучасна економіка*. 2020. №23. С. 37-43. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V23\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V23(2020)-06).
9. Гальчинський А. С. Фінансова система України: виклики та перспективи. Київ: Либідь, 2021. 320 с.
10. Голов С. Ф. Фінансовий контроль у банківській системі. Київ: Либідь, 2019. 340 с.
11. Державна служба статистики України. *Економічна статистика 2023 року*. URL: <https://ukrstat.gov.ua>.
12. Державна служба статистики України. Фінансові показники діяльності банків за 2022 рік. URL: <https://ukrstat.gov.ua>.
13. Дідківський М. І. Сучасні підходи до управління банківськими ризиками. Львів: ЛНУ, 2021. 278 с.

14. Єрмоленко Т. В. Стратегії інноваційного розвитку фінансових установ. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 300 с.
15. Жуковський О. М. Економічна ефективність інвестиційної діяльності банків. Харків: ХНЕУ, 2020. 198 с.
16. Заблоцький Б. В. Ризик-менеджмент у банківській діяльності. Чернівці: ЧНУ, 2021. 164 с.
17. Задорожна О. С., Литвиненко Т. Г. Управління ліквідністю банків. Київ: КНЕУ, 2020. 230 с.
18. Звіт АТ АБ «Укргазбанк» про результати діяльності за 2023 рік. URL: <https://ukrgasbank.com>.
19. Кіндрацька Г. І. Фінансовий менеджмент у банківській діяльності. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 356 с.
20. Климчук О. І. Банківська справа: підручник. Київ: Либідь, 2019. 370 с.
21. Князь С. В., Другов О. О., Федорчак О. Є, Прохоренко В. П. Аналіз динаміки розвитку банківського сектору України. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/344311639_ANALIZ_DINAMIKI_ROZVI_TKU_BANKIVSKOGO_SEKTORU_UKRAINI
22. Коваленко В. В., Грищенко Л. І. Ефективність управління банківськими ризиками. Харків: ХНЕУ, 2020. 284 с.
23. Колесник В. В., Іванов І. І. Інвестиційні стратегії банків. Дніпро: УМСФ, 2021. 250 с.
24. Корольчук М. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення банківських операцій. Харків: ХНЕУ, 2019. 208 с.
25. Куцик П. О., Марченко І. В. Фінансовий аналіз у банківській сфері. Київ: Освіта України, 2021. 298 с.
26. Лагутін В. Д. Інноваційні фінансові інструменти в банківській справі. Львів: ЛНУ, 2020. 260 с.
27. Литвиненко С. П. Стратегії диверсифікації банківських портфелів. Одеса: ОНУ, 2019. 224 с.

28. Лук'яненко Д. Г. Управління інвестиційними ризиками. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 238 с.
29. Мірошник Т. В., Овчаренко І. І. Інвестиційна політика комерційних банків. Дніпро: УМСФ, 2018. 224 с.
30. Наглядова статистика Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervisionstatist>
31. Назаренко Ю. П., Савчук І. М. Оптимізація банківської діяльності. Дніпро: УМСФ, 2021. 216 с.
32. НБУ. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>.
33. Офіційний сайт АТ АБ «Укргазбанк». URL: <https://ukrgasbank.com>.
34. Петик Л. О., Янісів Ю. В. Аналіз банківських ризиків на основі результатів економічних нормативів НБУ. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.90>
35. Петренко І. В., Коваленко О. О. Ефективність використання інвестиційних інструментів. Харків: ХНЕУ, 2020. 204 с.
36. Притула О. С. Інноваційні моделі банківських послуг. Київ: КНЕУ, 2021. 248 с.
37. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
38. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
39. Про валюту і валютні операції: Закон України от 21.06.2020р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/247319?find=1&lang=ru&text=%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA#Text>
40. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
41. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових

інструментів: Закон України від 19.06.2020. № 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#n2>

42. Про затвердження Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі: Постанова НБУ від 22.07.2014 № 435. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0435500-14#n739>

43. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова НБУ від 11.06.2020 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>

44. Про затвердження Положення про плани відновлення діяльності банків України та банківських груп: Постанова НБУ від 18.07.2021 № 95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0095500-19#Text>

45. Річний звіт 2022 Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2022.pdf?v=7

46. Савчук О. В. Інвестиційні процеси в банківській системі. Львів: ЛНУ, 2019. 296 с.

47. Скрипник В. О. Аналіз ефективності банківських інструментів. Харків: ХНЕУ, 2020. 184 с.

48. Сус, Л. В., Сус, Ю. Ю. Економічні нормативи НБУ як інструмент регулювання банківської діяльності. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 119-126. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-3-119-126>

49. Тарасов І. П. Економічна ефективність банківських операцій. Київ: Либідь, 2019. 210 с.

50. Ткаченко А. Г., Мельник О. П. Інновації у банківській сфері. Львів: ЛНУ, 2021. 204 с.

51. Уманський С. П. Аудит інвестиційної діяльності банків. Чернівці: ЧНУ, 2020. 180 с.

52. Федосов В. М. Банківська система України: підручник. Київ: Освіта України, 2019. 340 с.

53. Хижинська О. А., Волкова В. В. Банківська система України: сучасний стан, проблемні аспекти та перспективи розвитку. *Вісник*

студентського наукового товариства Донецького національного університету.

Випуск 12 (2). 2021. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/11291>

54. Черняк Ю. В., Ромовська З. В. Управління державними інвестиціями. Львів: ЛНУ, 2020. 190 с.

55. Шевченко О. Г., Іваненко Ю. М. Інвестиції у промисловому секторі. Харків: ХНЕУ, 2021. 208 с.

56. Якимович С. Г. Фінансовий моніторинг банківських операцій. Чернівці: ЧНУ, 2020. 180 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан АТ АБ «Укргазбанк» за 2021-2023 рр.

Показники	2023	2022	2021
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	49 749 451	35 346 787	30 188 103
Кредити та інші залишки з банками	1 633 211	2 420 569	5 081 150
Кредити та аванси клієнтам	63 332 947	64 759 128	55 889 683
Інвестиції в цінні папери	55 728 665	23 217 149	29 458 919
Похідні фінансові активи	2 933	15 069	509
Інвестиційна нерухомість	154 269	156 366	153 955
Поточні податкові активи	1 070	155	2 690 423
Відстрочені податкові активи	54 449	30 138	32 254
Основні засоби та нематеріальні активи	1 225 785	1 234 025	1 187 141
Інші фінансові активи	2 112 157	900 755	334 523
Інші нефінансові активи	664 730	709 427	689 615
Загальна сума активів	175 867 383	131 645 949	123 271 516
Зобов'язання			
Кошти банків	2 794 957	5 568 569	4 799 959
Кошти клієнтів	154 133 564	112 778 613	96 736 381
Похідні фінансові зобов'язання	20 376 737	72 346	–
Інші залучені кошти	5 579 937	4 384 815	7 205 704
Забезпечення: Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	677 152	302 743	369 357
Інше забезпечення	153 335	396 062	266 105
Інші фінансові зобов'язання	648 999	771 373	1 343 870
Інші нефінансові зобов'язання	613 411	526 915	402 119
Загальна сума зобов'язань	164 621 731	124 729 827	111 640 614
Власний капітал			
Статутний капітал	13 837 000	13 837 000	13 837 000
Емісійний дохід	135 942	135 942	135 942
Результат від операцій з акціонерами	(1 102 304)	(1 102 304)	(1 102 304)
Власні викуплені акції	(518 439)	(518 439)	(518 439)
Резервні та інші фонди банку	967 777	967 777	590 676
Інші резерви	1 528 277	(864 441)	(2 185)
Нерозподілений прибуток	(3 602 601)	(5 539 413)	(1 309 788)
Загальна сума власного капіталу	11 245 652	6 916 122	11 630 902
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань	175 867 383	131 645 949	123 271 516

Додаток Б

**ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД за
2022-2023 рр.**

Показники	2022	2023
1	2	3
Процентні доходи	11 566 183	17 369 733
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	11 316 936	17 300 343
Інші процентні доходи	249 247	69 390
Комісійні доходи	2 327 460	2 260 965
Процентні витрати	(6 571 938)	(10 690 068)
Комісійні витрати	(906 636)	(964 194)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю	(44 721)	267 157
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами	37 331	72 374
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	(419 087)	260 318
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти	1 155 577	274 865
Чистий (збиток) прибуток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	914	(2 097)
Збиток від зменшення корисності, визначений згідно з МСФЗ 9	(7 071 168)	(167 519)
Інші прибутки	214 554	448 147
Витрати на виплати працівникам	(2 535 646)	(2 941 919)
Амортизаційні витрати	(365 780)	(427 404)
Інші адміністративні та операційні витрати	(1 380 922)	(1 068 390)
Збиток від зменшення корисності для нефінансових активів	(14 697)	(24 010)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	(4 008 576)	4 667 958
(Збиток) прибуток, що виникає від припинення визнання фінансових активів	9 437	(7 055)
Прибуток (збиток) до оподаткування	(3 999 139)	4 660 903
(Витрати на сплату податку)/відшкодування податку	137 626	(2 724 477)
Прибуток (збиток)	(3 861 513)	1 936 426
Інший сукупний дохід		
Компоненти іншого сукупного доходу, які не будуть перекласифіковані у прибуток або збиток		
Інший сукупний дохід, до оподаткування, (збитки) прибутки від переоцінки основних засобів, активів за наданим правом використання та нематеріальних активів	23 127	(24 092)
Загальна сума іншого сукупного доходу, який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток, до оподаткування	23 127	(24 092)
Компоненти іншого сукупного доходу, які будуть перекласифіковані у прибуток або збиток		
Чиста величина зміни справедливої вартості боргових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(1 449 078)	2 056 063
Сума накопиченого (збитку)/прибутку, перекласифікована у склад прибутків та збитків в результаті вибуття боргових інструментів	(37 331)	(72 374)

Продовження додатку Б

Величина зміни оціночного резерву під очікувані кредитні збитки за борговими інструментами	749 789	306 476
Чиста величина зміни справедливої вартості інвестицій в інструменти капіталу, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	–	(1 480)
Загальна сума іншого сукупного доходу, який буде перекласифіковано у прибуток або збиток, до оподаткування	(736 620)	2 288 685
Загальна сума іншого сукупного доходу, до оподаткування	(713 493)	2 264 593
Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці основних засобів, активів за наданим правом використання та нематеріальних активів, у складі іншого сукупного доходу	(4 812)	(6 451)
Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(134 962)	134 962
Загальна сума іншого сукупного доходу (збитку)	(853 267)	2 393 104
Загальна сума сукупного доходу (збитку)	(4 714 780)	4 329 530
Середньозважена кількість акцій (у тисячах)	13 837 000	13 837 000
Чистий прибуток/(збиток) на акцію (в гривнях)	(0.28)	0.14

Додаток В

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД за
2021 рік

Показник	2021
1	2
Процентний дохід, розрахований з використанням методу ефективного відсотка	
Кредити клієнтам	4 528 672
Інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	3 431 288
Депозитні сертифікати Національного банку України	404 461
Кошти у кредитних установах	49 938
Загальний процентний дохід	8 414 359
Інший процентний дохід	
Кредити клієнтам, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки	12 828
Фінансова оренда	274 868
Загальний інший процентний дохід	287 696
Загальний процентний дохід (включаючи інший)	8 702 055
Процентні витрати	
Кошти Національного банку України	(74 680)
Кошти клієнтів	(3 211 842)
Кошти кредитних установ	(135 650)
Загальні процентні витрати	(3 422 172)
Інші процентні витрати	
Орендне зобов'язання	(20 367)
Загальні інші процентні витрати	(20 367)
Загальні процентні витрати (включаючи інші)	(3 442 539)
Чисті процентні доходи до витрат за кредитними збитками	5 259 516
Відновлення/(витрати) за кредитними збитками	27 610 374

Продовження додатку В

1	2
Чисті процентні доходи після витрат за кредитними збитками	5 869 890
Збиток від первісного визнання фінансових активів	(1 532)
Зміна справедливої вартості кредитів клієнтам	(2 541)
Чисті комісійні доходи	1 580 359
Чисті прибутки в результаті припинення визнання фінансових активів	16 997
Чисті прибутки від інвестицій	288 148
Чисті прибутки/(збитки) в результаті припинення визнання фінансових зобов'язань	617
Чисті прибутки від операцій з іноземними валютами та банківськими металами	136 853
Результат від операцій з похідними фінансовими інструментами	283 056
Чисті прибутки від інвестиційної нерухомості	17 772
Інші доходи	356 402
Непроцентні доходи	2 676 131
Витрати на персонал	(2 103 050)
Інші операційні витрати	(1 207 335)

Продовження додатку Б

1	2
Знос та амортизація	(230 563)
Амортизація активів з права користування	(85 608)
Зміна резерву під зменшення корисності активів та інші резерви	(234 102)
Непроцентні витрати	(3 860 658)
Прибуток до оподаткування	4 685 363
Витрати з податку на прибуток	(914 356)
Чистий прибуток	3 771 007
Інший сукупний дохід	
Переоцінка основних засобів	(25 813)
Податок на прибуток, пов'язаний із переоцінкою основних засобів	4 646
Загальний інший сукупний дохід, який не буде перекласифікований до прибутків і збитків	(21 167)
Чиста величина зміни справедливої вартості боргових інструментів	(431 465)
Сума накопиченого прибутку, перекласифікована у склад прибутків та збитків	(288 148)
Величина зміни оціночного резерву під очікувані кредитні збитки	(45 381)
Податок на прибуток, пов'язаний із переоцінкою інвестицій	97 225
Загальний інший сукупний дохід, який буде перекласифікований до прибутків і збитків	(667 769)
Інший сукупний збиток після оподаткування	(688 936)
Всього, сукупний прибуток	3 082 071
Середньозважена кількість акцій (у тисячах)	13 837 000
Чистий і скоригований чистий прибуток на акцію (в гривнях)	0.27

Додаток В

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (прямий метод) за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
1	2	3	4
Рух грошових коштів у процесі операційної діяльності			
Проценти отримані	10 022 509	10 530 860	17 160 741
Проценти сплачені	(3 618 120)	(6 181 348)	(10 434 164)
Винагороди та комісії отримані	2 363 590	2 318 520	2 301 100
Винагороди та комісії сплачені	(753 246)	(906 637)	(964 195)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	34 865	(419 087)	260 318
Результат від операцій з похідними фінансовими інструментами	124 823	29 979	301 799
Інші прибутки отримані	182 565	301 756	359 104
Витрати на виплати працівникам	(2 080 066)	(2 439 144)	(2 799 220)
Інші адміністративні та операційні витрати	(1 004 330)	(1 238 324)	(1 049 553)
Рух грошових коштів у процесі операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях	5 272 590	1 996 575	5 135 930
Чисте збільшення/(зменшення) операційних активів			
Кредити та інші залишки з банками	(614)	2 867 313	820 557
Кредити та аванси клієнтам	(4 418 309)	(7 544 624)	2 511 647
Інші активи	(7 948 840)	801 417	(1 042 486)
Чисте збільшення/(зменшення) операційних зобов'язань	60 029		
Кошти банків		(259 071)	(2 854 665)
Кошти клієнтів	2 407 028	3 512 831	38 747 368
Інші зобов'язання	(27 964 483)	(809 347)	169 723
Чисті грошові потоки від операційної діяльності, до податку на прибуток	360 310	565 094	43 488 074
Податок на прибуток сплачений	(32 232 289)	(3 135 227)	(1 000 000)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності	(421 266)	(2 570 133)	42 488 074
Рух грошових коштів у процесі інвестиційної діяльності	(32 653 555)		
Придбання цінних паперів		(21 986 690)	(92 830 478)
Надходження від продажу та погашення цінних паперів	(264 401 331)	26 045 971	62 678 031
Придбання основних засобів та нематеріальних активів	288 295 831	(314 544)	(354 403)
Надходження від продажу основних засобів	(124 091)	19 981	1 434
Надходження від інвестиційної нерухомості	31 769	12 664	12 654
Надходження від продажу іншого майна	13 464	54 202	2 012
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності	15 498	3 831 584	(30 490 750)
Рух грошових коштів у процесі фінансової діяльності	24 314 032		
Надходження позикових коштів, отриманих від кредитних установ		999 718	2 360 603

Продовження додатку В

1	2	3	4
Погашення позикових коштів, отриманих від кредитних установ	1 517 430	(648 443)	(439 957)
Надходження позикових коштів, отриманих від Національного банку України	(1 891 721)	7 200 000	–
Погашення позикових коштів, отриманих від Національного банку України	4 700 000	(10 900 000)	(1 000 000)
Сплата основної частки орендного зобов'язання	(79 328)	(90 871)	(81 305)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності	4 246 381	(3 439 596)	839 341
Інше			
Вплив змін обмінних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти	(1 004 831)	7 336 644	1 567 582
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	(1 918)	185	(1 583)
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	(5 099 891)	5 158 684	14 402 664
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	35 287 994	30 188 103	35 346 787
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	30 188 103	35 346 787	49 749 451

Інвестиції в цінні папери за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
Інвестиції в цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід			
Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП)	23 258 700	20 630 471	44 419 609
Облігації Державної іпотечної установи	1 656 312	1 353 913	1 192 852
Муніципальні облігації	1 433 424	1 130 540	1 136 847
Облігації підприємств	97 673	90 893	98 394
Акції підприємств	11 328	11 332	9 854
Загальна сума інвестицій у цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	29 458 919	23 217 149	46 857 556
Інвестиції в цінні папери, які оцінюються за амортизованою собівартістю			
Депозитні сертифікати, емітовані Національним банком України	3 001 482	–	8 871 109
Загальна сума інвестицій у цінні папери за амортизованою собівартістю	3 001 482	–	8 871 109
Загальна сума інвестицій у цінні папери	29 458 919	23 217 149	55 728 665

Інвестиційна нерухомість за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
Балансова вартість на 1 січня	149 255	153 955	156 366
Надходження	392	1 497	–
Коригування справедливої вартості	4 308	914	(2 097)
Балансова вартість на 31 грудня	153 955	156 366	154 269

Кошти банків за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
Поточні рахунки	4 458 932	4 595 444	2 598 716
Інші кошти банків	341 027	973 125	196 241
Строкові депозити та кредити	2 505 737	3 385 859	5 579 937
Кошти банків	4 799 959	5 568 569	2 794 957

Кошти клієнтів за 2021-2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
Поточні рахунки			
- Корпоративний бізнес	41 481 178	41 472 462	78 647 725
- МСБ	6 423 022	12 800 410	13 723 251
- Роздрібний бізнес	13 835 204	16 718 093	17 802 655
Загальна сума поточних рахунків	61 739 404	70 990 965	110 173 631
Строкові депозити			
- Корпоративний бізнес	16 117 795	17 897 959	13 137 863
- МСБ	5 238 405	8 552 785	15 114 810
- Роздрібний бізнес	13 640 777	15 336 904	15 707 260
Загальна сума строкових депозитів	34 996 977	41 787 648	43 959 933
Кошти клієнтів	96 736 381	112 778 613	154 133 564